

PRZEWODNIK DLA DEALERÓW SAMOCHODÓW PO POSTĘPOWANIU KONTROLNYM INSPEKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA

Opracowano maj 2014

SPIS TREŚCI:

INFORMACJE OGÓLNE O KONTROLI

- Podmiot kontrolujący str. 3
- Uprawnienia inspektora ochrony środowiska str. 4
- Typy kontroli str. 4
- Przedsiębiorca kontrolowany po raz pierwszy str. 6
- Kontrola sprawdzająca – dealer który był już kontrolowany str. 8
- Pozostałe organy kontroli z zakresu ochrony środowiska str. 8

PRZYGOTOWANIE DO KONTROLI

- Ogólne informacje i dokumenty str. 9
- Gospodarka odpadami str. 10
- Emisja do powietrza str. 15
- Gospodarka wodno – ściekowa str. 19
- Opakowania str. 21
- Substancje zubażające warstwę ozonową tzw. SZWO str. 22
- REACH – postępowanie z chemikaliami str. 27
- Ograniczenie oddziaływania na środowiska – PCB str. 29
- Opłaty i sprawozdania str. 32

POSTĘPOWANIE POKONTROLNE str. 33

Informacje ogólne o kontroli.

Podmiot kontrolujący

Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest centralnym organem administracji rządowej, powołanym do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania stanu środowiska.

Zakres i tryb wykonywania zadań kontrolnych przez Inspekcję Ochrony Środowiska reguluje ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. **o Inspekcji Ochrony Środowiska** (Dz. U. z 2013, poz. 686 z późn.zm.).

Kontrolę wykonują Główny Inspektor Ochrony Środowiska, wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska oraz upoważnieni przez nich pracownicy Inspekcji Ochrony Środowiska - INSPEKTORZY

Podstawowe zadania Inspekcji Ochrony Środowiska to kontrola przestrzegania przepisów prawa o ochronie środowiska, badanie stanu środowiska w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska oraz przeciwdziałanie poważnym awariom. Ich realizacja odbywa się, między innymi, poprzez:

- kontrolę przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym użytkowaniu zasobów przyrody,
- kontrolę przestrzegania decyzji ustalających warunki użytkowania środowiska,
- udział w postępowaniu dotyczącym lokalizacji inwestycji,
- udział w przekazywaniu do eksploatacji obiektów, które mogą pogorszyć stan środowiska, oraz urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
- kontrolę eksploatacji urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
- podejmowanie decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska,
- współdziałanie w zakresie ochrony środowiska z innymi organami kontrolnymi, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz organami administracji publicznej, obrony cywilnej, a także organizacjami społecznymi,
- organizowanie i koordynowanie Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzenie badań jakości środowiska, obserwacji i oceny jego stanu oraz zachodzących w nim zmian,
- opracowywanie i wdrażanie metod analityczno-badawczych i kontrolno-pomiarowych,
- inicjowanie działań tworzących warunki zapobiegania poważnym awariom oraz usuwania ich skutków i przywracania środowiska do stanu właściwego,
- uzgadnianie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.

Uprawnienia inspektora ochrony środowiska

Przy wykonywaniu kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska inspektor uprawniony jest do:

1. Wstępu wraz z pracownikami pomocniczymi, rzeczoznawcami i z niezbędnym sprzętem:
 - a) przez całą dobę:
 - na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na którym prowadzona jest działalność gospodarcza,
 - do środków transportu,
 - b) w godzinach od 6 do 22 na pozostały teren;
2. Pobierania próbek, przeprowadzania niezbędnych badań lub wykonywania innych czynności kontrolnych w celu ustalenia na terenie kontrolowanej nieruchomości, w obiekcie lub jego części, stanu środowiska oraz oceny tego stanu w świetle przepisów o ochronie środowiska, a także indywidualnie określonych w decyzjach administracyjnych warunków wykonywania działalności wpływającej na środowisko;
3. Żądania wstrzymania ruchu instalacji lub urządzeń oraz powstrzymania się od wykonywania innych czynności w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla pobrania próbek oraz przeprowadzenia badań i pomiarów;
4. Oceny sposobu eksploatacji instalacji lub urządzeń, w tym środków transportu;
5. Oceny stosowanych technologii i rozwiązań technicznych;
6. Żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym dla ustalenia stanu faktycznego;
8. Żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli;
9. Żądania okazania dokumentów niezbędnych do wymierzenia mandatu lub kary grzywny;
10. Oceny sposobu wykonywania pomiarów emisji, ilości pobranej wody oraz odprowadzanych ścieków przez jednostkę prowadzącą pomiary, w tym poprawności sposobu pobierania i analizy próbek.

Typy kontroli

W zakresie kontroli stosuje się zasady określone **w ustawie** z dnia 2 lipca 2004 r. **o swobodzie działalności gospodarczej** (Dz. U. z 2013 r., 672, z późn. zm.)

Konsekwencją powyższego jest zasada powiadomienia przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli (art. 79 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej).

**Kontrola na zasadach ustawy o swobodzie działalności gospodarczej – czyli zawiadomienie,
określony czas trwania**

Można wyróżnić trzy typy kontroli. Pierwszą z nich będzie **kontrola podstawowa** – kontrola wykonywana pierwszy raz u danego przedsiębiorcy. Kontrola podstawowa będzie miała miejsce zawsze, kiedy inspekcja ochrony środowiska otrzyma informację o rozpoczęciu czy też prowadzeniu przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej, która może mieć wpływ na środowisko.

**Pierwsza kontrola ma sklasyfikować prowadzoną działalność pod kątem ewentualnego
zagrożenia dla środowiska. Duże zagrożenie = częste kolejne kontrole**

Kolejną z nich będzie **kontrola sprawdzająca** – czyli kontrola jak przestrzegane są obowiązki od ostatniego sprawdzenia przez inspekcję ochrony środowiska. Kontrola ta jest wpisana, zaewidencjonowana w inspekcji w plan kontroli danego przedsiębiorcy a jej częstotliwość będzie uzależniona od stopnia uciążliwości prowadzonej działalności. Wizyty inspektorów będą więc miały miejsce raz do roku lub raz na dwa, trzy lata.

Trzecim typem jest **kontrola interwencyjna**. Odbędzie się wówczas, kiedy inspekcja otrzyma zawiadomienie (donos) o nieprawidłowościach, uciążliwościach – skarga o nadmierny hałas, spalanie odpadów, wylwanie nieczystości itp.

Tak w pierwszym jak i drugim typie kontroli inspekcja ochrony środowiska wyśle zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli, tak w trzecim przypadku inspektor przyjedzie bez zapowiedzi.

Inspekcja ochrony środowiska zawiadamiają przedsiębiorcę na piśmie.

Kontrolę wszczyna się nie wcześniej niż po upływie 7 dni i nie później niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia

Na wniosek przedsiębiorcy kontrola może być wszczęta **przed upływem 7 dni** od dnia doręczenia zawiadomienia.

łącznie kontrola może trwać maksymalnie **28 dni**. Po zawiadomieniu o zamiarze wszczęcia kontroli środowiskowej, praktykowane jest, że przedsiębiorca umawia się z inspektorem na konkretny termin jej przeprowadzenia.

Przedsiębiorca kontrolowany po raz pierwszy

Pojawienie się przedsiębiorcy w ewidencji inspekcji ochrony środowiska wiąże się z tym, że wcześniej lub później zostanie on po raz pierwszy skontrolowany. Stąd też pierwsza kontrola będzie zawsze przeprowadzona w sposób całościowy – ma dać pełną informację o rodzaju prowadzonej działalności i jej wpływie na środowisko. Skontrolowana zostanie tak legalność ze względów prawa budowlanego (posiadane decyzje z zakresu prawa budowlanego - decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, pozwolenie na budowę, pozwolenia na użytkowanie, zmiana sposobu użytkowania) jak i prawa ochrony środowiska (posiadanie stosownych pozwoleń, prowadzonej sprawozdawczości i wnoszenia opłat).

Pierwszy raz kontrolując przedsiębiorstwo inspekcja uwzględni w swojej ocenie następujące kwestie – kryteria:

Położenie kontrolowanej stacji dealerskiej (salon, serwis, blacharnia-lakiernia) – jego lokalizacja

Podstawowe znaczenie w pierwszej ocenie kontrolowanego podmiotu ma jego lokalizacja. Inspekcja skontroluje czy położenie „zakładu” jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, czy też nie jest zgodne. Zbada charakter sąsiedztwa zakładu, szczególnie z zabudowaniami mieszkalnymi, miejscami stałego, bądź czasowego przebywania ludzi (przedszkola, szkoły, domy pomocy społecznej, szpitale itp.) oraz usytuowanie względem obszarów chronionych przyrodniczo (parki narodowe, obszary chronionego krajobrazu, Natura 2000).

W zależności od powyższego inspekcja ochrony środowiska ocenia tzw. wrażliwość lokalizacji podmiotu. Od „bardzo wrażliwej” gdy podmiot znajduje się na terenie takim jak: obszary chronione, uzdrowiska, tereny zabudowy mieszkaniowej do terenów „mało wrażliwych” – obszary przemysłowe, komunikacyjne. Kwalifikacja ta przekłada się na późniejszą częstotliwość kontroli.

Dealer na terenie zabudowy mieszkaniowej, obszarów chronionych przyrodniczo musi liczyć się z częstą kontrolą

Ryzyko wystąpienia poważnej awarii

Zgodnie z tym kryterium inspekcja oceni czy może wystąpić ryzyko poważnej awarii przemysłowej w związku z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością. Działalność dealerska może z uwagi na występowanie substancji niebezpiecznych zostać zaklasyfikowana (podobnie jak stacje paliw, bazy paliwowe) do zakładów obarczonych małym ryzykiem i nie będzie wiązało się wówczas to z dodatkowymi obowiązkami (posiadanie odpowiednich służb na wypadek awarii) i co najważniejsze nie wpłynie zasadniczo na zwiększenie częstotliwości kontroli. Warto jednak wiedzieć, że jeżeli wystąpi u dealera - nazwijmy to - poważna awaria środowiskowa (zanieczyszczenie ujęcia wody, przedostanie się substancji ropopochodnych do ziemi) to przez 4 lata od tego zdarzenia może zostać on zaklasyfikowany do zakładów o średnim zagrożeniu i będzie musiał się spodziewać częstych kontroli.

Rodzaj przedsięwzięcia lub prowadzonej instalacji

Ogólnie kryterium ważne dla dużych trucicieli – przedsięwzięć/instalacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z przepisami działalność dealerska nie zostanie do niej zakwalifikowana, ale pierwsza kontrola sprawdzi stan formalno-prawny prowadzonej instalacji w aspekcie ustawy „Prawo budowlane”. Pierwszym

podstawowym dokumentem, które zażąda kontrola będzie więc decyzja – pozwolenie na użytkowanie obiektu, ewentualnie zgłoszenie instalacji/obiektu do właściwego nadzoru budowlanego, jeśli taka decyzja nie była wymagana na etapie pozwolenia na budowę.

Posiadanie instalacji chroniących środowisko i sposób ich eksploatacji

Kryterium to nakazuje inspekcji sprawdzenie czy dana instalacja musi być wyposażona w urządzenie chroniące środowisko. Wymóg posiadania może wynikać m.in. z decyzji na korzystanie ze środowiska (np. w decyzji pozwolenie wodno-prawne zawarty został obowiązek posiadania separatora, osadnika itp.), z dokumentacji technicznej danego urządzenia lub z innych decyzji (np. z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach), bądź decyzji wójta, burmistrza lub prezydenta miasta wydanej w trybie art. 363 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

**Brak urządzeń ochrony środowiska =
inspektor ma możliwość wstrzymania użytkowania takiej instalacji jeśli jej funkcjonowanie zagraża zdrowiu, życiu ludzi, bądź powoduje pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach.**

Dodatkowo inspektor sprawdzi czy urządzenia chroniące środowisko są wystarczające. Po pierwsze zbada czy zamontowane urządzenie jest zgodne z decyzjami, wymaganiami prawnymi, bądź dokumentacją techniczną, o której mowa wcześniej. Po drugie sprawdzony zostanie stan techniczny urządzenia, czy dane urządzenie jest konserwowane i przeglądane zgodnie ze specyfikacją techniczną, bądź wymogami prawa. W przypadku uchybień podmiot może być ukarany karą grzywny (mandatem), bądź w przypadku poważnych nieprawidłowości, kierowany jest wniosek do sądu, w tym nakaz wstrzymania użytkowania takiej instalacji. Częstotliwość kontroli jest większa w zakładach, które nie posiadają, bądź nie wyposażają instalacji w urządzenia zgodne z wymaganiami. W przypadku, gdy instalacje chroniące środowisko są eksploatowane w sposób nieprawidłowy przeprowadzane są kontrole sprawdzające, po wyznaczeniu terminu usunięcia nieprawidłowości.

Kryterium wypełniania wymagań ochrony środowiska

Niewątpliwie najważniejsze kryterium. Inspektor dokona oceny wypełniania wymagań ochrony środowiska wynikających z przepisów takich jak: Prawo ochrony środowiska, ustawa o odpadach, Prawa wodnego oraz przepisów wykonawczych do tych ustaw, ewentualnie innych jeszcze przepisów.

Kontroler dokona sprawdzenia czy i jakie były wymagane pozwolenia. W przypadku braku stosownego pozwolenia, może wydać decyzję wstrzymującą użytkowanie instalacji lub wniosek przedsiębiorcy, wyznaczyć termin uzyskania takiego pozwolenia). Dodatkowo za brak pozwolenia/pozwoleń nakładane są grzywny pieniężne, bądź kary pieniężne. Ponadto inspektor sprawdzi czy nie są ewentualnie przekraczane warunki posiadanego pozwolenia na korzystanie ze środowiska.

Warto pamiętać, że w przypadku podmiotów, dla funkcjonowania których nie jest wymagane posiadanie pozwolenia może być wymagane złożenie zgłoszenia przed rozpoczęciem eksploatacji danej instalacji. Wówczas inspektor sprawdzi czy dealer wykonał obowiązek zgłoszenia instalacji do eksploatacji, bądź nie złożył informacji lub postępuje niezgodnie ze zgłoszeniem, lub złożoną informacją. Za stwierdzone w tym zakresie nieprawidłowości może być nałożona grzywna pieniężna.

Permanentne przekraczanie warunków posiadanego pozwolenia na korzystanie ze środowiska może oznaczać wstrzymanie użytkowania instalacji, grzywnę a nawet wniosek o cofnięcie danego pozwolenia

Kontrola sprawdzająca – dealer który był już kontrolowany

Przedsiębiorca, który był już skontrolowany został najprawdopodobniej wpisany na listę inspekcji ochrony środowiska celem weryfikacji prawidłowości prowadzonej działalności. Dealer musi zwrócić uwagę na to czy po kontroli zostały wydane ZARZĄDZENIA POKONTROLNE ewentualnie inne DECYZJE ADMINISTRACYJNE.

Za nie wykonanie zarządzeń pokontrolnych, bądź nie poinformowanie Inspekcji w ustalonym terminie o realizacji poszczególnych obowiązków grozi grzywna pieniężna oraz powtórna kontrola.

Niedotrzymanie terminu uzyskania pozwolenia na korzystanie ze środowiska skutkuje natomiast decyzją o wstrzymaniu użytkowania instalacji.

Jeśli kontrola nie wykazała żadnych uchybień, wtedy termin ponownej kontroli zależy od kryterium oceny jaka była przeprowadzona podczas pierwszej kontroli – ustalenia o stopniu uciążliwości środowiskowej.

Zarządzenie pokontrolne – należy bezwzględnie przestrzegać wskazanych w nim terminów realizacji

Pozostałe organy kontroli z zakresu ochrony środowiska

Oprócz wspomnianej inspekcji ochrony środowiska są także inne organy, które mogą skontrolować pracę dealera czy też decydować o uzyskaniu stosownych pozwoleń z zakresu ochrony środowiska. Zgodnie z artykułem 376 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska organami ochrony środowiska są:

- **Wójt, burmistrz lub prezydent miasta** - organ ochrony środowiska działający na poziomie gminy. Do jego kompetencji zaliczane są przede wszystkim zadania wynikające z planowania przestrzennego oraz rozpatrywanie wszelkich drobnych spraw, nie należących do kompetencji starosty lub powiązanych z korzystaniem ze środowiska przez osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami.
- **Starosta** (także prezydent miasta na prawie powiatu) - organ ochrony środowiska, którego kompetencje dotyczą bardzo szerokiego zakresu spraw środowiskowych. Przede wszystkim ma prawo wydawać pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko może być wymagane. Jemu również zgłasza się instalacje, z których emisja wprowadzie nie wymaga pozwolenia, ale mogące negatywnie oddziaływać na środowisko. Staroście ponadto podlegają te wszystkie pozostałe inwestycje/przedsięwzięcia, które na mocy przepisów nie podlegają innym organom.

Przygotowanie do kontroli

Niewątpliwie jak przy każdej kontroli dealer musi być do niej należycie przygotowany. Musi mieć wiedzę jakie ciążą na nim obowiązki wynikające z przepisów ochrony środowiska i co przede wszystkim zostanie poddane kontroli. Należy być przygotowanym na szereg pytań i żądań okazania dokumentów.

Poniżej przedstawiony zostanie wykaz możliwych zagadnień, które mogą być weryfikowane przez inspekcję ochrony środowiska, oraz zbiór wszystkich potencjalnie zadawanych pytań i żądanych dokumentów. Dla przejrzystości zostały one podzielone za rzeczy ogólne związane z prowadzoną działalnością oraz na poszczególne obszary środowiska, które mogą być kontrolowane.

I. OGÓLNE DOKUMENTY I INFORMACJE

1. Dokumenty dotyczących stanu formalno-prawnego w aspekcie prowadzenia działalności

Punkt szczególnie ważny przy pierwszej kontroli - zostanie zażądany do okazania wpis KRS lub odpowiednio wpis do ewidencji działalności gospodarczej, nadanie NIP i REGON, a także dokument potwierdzający tytuł do użytkowanej nieruchomości (akt własności, umowa dzierżawy itp.).

2. Informacje dotyczące przedmiotu kontroli

Informacje o lokalizacji, rodzaju prowadzonej działalności (sprzedaż, serwis samochodowy, lakiernio-blacharnia) w tym opis technologii. Skontrolowana zostanie legalność ze względów prawa budowlanego (do przedstawienia posiadane decyzje z zakresu prawa budowlanego - decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, pozwolenie na budowę, pozwolenia na użytkowanie, zmiana sposobu użytkowania, opinie innych organów jeśli były wymagane). Ponadto mogą być zażądane dokumenty dotyczące urządzeń podlegających kontrolą Urzędu Dozoru Technicznego.

3. Książka kontroli

Obowiązek posiadania książki kontroli wynika z art. 81 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej*. Dla przypomnienia książka kontroli (może być prowadzona także w wersji elektronicznej) zawiera wpisy dokonywane przez organ kontroli i obejmuje m.in. oznaczenie organu kontroli, upoważnienie do kontroli, zakres przedmiotowy kontroli, datę podjęcia i zakończenia a także zalecenia pokontrolne oraz uzasadnienie jej wszczęcia. Przedsiębiorca ma obowiązek dokonywać w książce kontroli wpisu informującego o wykonaniu zaleceń pokontrolnych bądź wpisu o ich uchyleniu przez organ kontroli lub jego organ nadrzędny albo sąd administracyjny.

4. Informacje o stanie zatrudnienia, obrotach netto rocznie, godzinach funkcjonowania

Informacja związana z przepisami o swobodzie działalności gospodarczej. Informacja o zatrudnieniu i obrotach umożliwi zakwalifikowanie dealera do: mikroprzedsiębiorcy (zatrudnienie do 10 osób, obrót roczny netto do 2 mln euro), małego przedsiębiorcy (zatrudnienie do 50 osób, obrót roczny netto do 10 mln euro) lub średniego przedsiębiorcy (zatrudnienie do 250 osób, obrót do 50 mln euro). Czas pracy – ilość dni pracy w tygodniu oraz godzin na dobę.

Warto wiedzieć, że informacje objęte tajemnicą handlową, patentową czy inną wynikającą z przepisów szczególnych mogą być, na żądanie kontrolowanego podmiotu zastrzeżone w protokole końcowym.

II. GOSPODARKA ODPADAMI

Z zasady każdy przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą jest w myśl przepisów wytwórcą odpadów. Pojęcie to zostało zdefiniowane w ten sposób, że za wytwórcę odpadów rozumie się każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów.

Ważne: W styczniu 2013 r. weszła w życie nowa ustawa o odpadach (Dz. U. z dnia 8 stycznia 2013 r.), która transponuje do naszego porządku prawnego postanowienia tzw. dyrektywy ramowej o odpadach. W stosunku do poprzednich uregulowań, nowa ustawa wyraźnie rozgrzeszyła swój zakres przedmiotowy. Zgodnie z przepisami dyrektywy ramowej, wprowadza ona szereg nowych instrumentów prawnych, w szczególności dotyczących produktów ubocznych oraz substancji lub przedmiotów, które utraciły status odpadów.

W ramach obszaru „gospodarka odpadami” inspekcja ochrony środowiska zażąda:

1. Informacja dotycząca uregulowanie stanu formalno – prawnego związanego z gospodarką odpadami – pozwolenie na wytwarzanie odpadów

Nowa przepisy przewiduje istnienie tylko trzech rodzajów decyzji związanych z szeroko pojętą gospodarką odpadami:

- a) pozwolenia na wytwarzanie odpadów lub pozwolenia zintegrowane;
- b) zezwolenia na przetwarzanie odpadów;
- c) zezwolenia na zbieranie odpadów.

Decyzje wskazane w pkt 1 lit.a. są wydawane na podstawie przepisów ustawy – Prawo ochrony środowiska. Ustawa przeniosła wszystkie przepisy dotyczące pozwolenia na wytwarzanie odpadów z ustawy o odpadach do ustawy – Prawo ochrony środowiska. Zezwolenie na przetwarzanie odpadów, zgodnie z nową terminologią wprowadzoną w słowniczku ustawy obejmuje działalność polegającą na odzysku (pod tym pojęciem rozumie się także „przygotowanie do ponownego użycia”) lub unieszkodliwianiu odpadów.

Ważne: od 2013 r. ustawodawca zrezygnował z wymagań formalnoprawnych związanych z wytwarzaniem odpadów (stare przepisy wymagały uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami lub złożenia informacji o wytwarzanych odpadach i o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami). Zgodnie z obowiązującymi przepisami dealer ma obowiązek uzyskać pozwolenie w przypadku wytwarzania z instalacji powyżej **1 tony odpadów niebezpiecznych lub o powyżej 5 tysięcy ton odpadów innych niż niebezpieczne**. Warto pamiętać, że we wniosku należy właściwie oszacować ilość wytwarzanych odpadów, każdego rodzaju, a także podać ich **skład chemiczny i właściwości**. Podane we wniosku dane są jednocześnie maksymalnymi limitami, a co w przypadku ich przekroczenia może wiązać się z koniecznością wstrzymania działalności. Dlatego wnioskowanie o zwiększenie ilości odpadów (każdego rodzaju) należy rozpocząć przed przekroczeniem danych limitów. Ponadto należy pamiętać, iż we wniosku nie podaje się tych odpadów których formalnym wytwórcą jest inny podmiot (np. z remontów, czyszczenia separatorów).

Dealer starając się o pozwolenie na wytwarzanie odpadów ma możliwość objęcia nim także elementów związanych ze zbieraniem odpadów (zbieranie akumulatorów) oraz przetwarzaniem odpadów (wspomniana regeneracja części – przygotowanie do ponownego użycia). Jedynym warunkiem na wydanie takiego „rozszerzonego” pozwolenia na wytwarzanie odpadów stanowi to, że ten sam organ jest jednocześnie właściwy do wydania danego zezwolenia na zbieranie odpadów i zezwolenia na przetwarzanie odpadów.

Ważne: Konsekwencją wejścia w życie ustawy z 2013 roku jest uchylenie wszystkich dotychczasowych decyzji administracyjnych na gospodarowanie odpadów poza zezwoleniami na zbieranie, odzysk, które zachowują ważność do czasu na jaki zostały wydane, nie dłużej jednak niż przez dwa lata od wejścia w życie nowych reguł. Innymi słowy decyzje administracyjne dealerów, zatwierdzające program gospodarki odpadami niebezpiecznymi i decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami, wydanych na podstawie starych przepisów wygasły z dniem wejścia w życie nowej ustawy tj. 23 stycznia 2013 r. Podobnie stało się z informacjami o wytwarzanych odpadach i sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami.

2. Informacja o źródłach powstających odpadów

Generalnie informacja o wszystkich źródłach wytwarzanych odpadach. Źródłem wytwarzania będą przede wszystkim urządzenia, praca mechaników a także inne powstające w stacji dealerskiej odpady, które generalnie związane są z - nazwijmy to - zwykłą działalnością stacji (odpady opakowaniowe, świetlówki, tonery itp.)

3. Ewidencja ilościowo - jakościowa powstających odpadów

Ewidencja ilościowo-jakościowa oznacza, że podaje się ilości wytwarzanych odpadów także ich podstawowy skład chemiczny (przykładowo: dla oleju odpadowego będą to węglowodory). Dla każdego rodzaju odpadu należy wypełnić odrębną kartę ewidencji odpadów. Karta ewidencji odpadów dokumentuje ilość odpadów określonego rodzaju wytworzonych w danym miesiącu, a następnie sposób postępowania z tymi odpadami.

Ważne: W zakresie ewidencji odpadów stosuje się do czasu uchwalenia nowych uregulowań przepisy starego rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. z dnia 28 grudnia 2010 r.)

Wzór karty ewidencji odpadów

KARTA EWIDENCJI ODPADU ¹⁾				Nr karty	Rok kalendarzowy				
Kod odpadu ²⁾									
Rodzaj odpadu ³⁾									
Procentowa zawartość PCB w odpadzie ³⁾									
Posiadacz odpadów ⁴⁾									
Adres posiadacza odpadów ³⁾									
Województwo	Gmina	Miejscowość	Telefon służbowy	Faks służbowy					
Ulica		Nr domu	Nr lokalu	Kod pocztowy					
Miejsce prowadzenia działalności ⁶⁾									
Województwo	Gmina	Miejscowość	Telefon służbowy	Faks służbowy					
Ulica		Nr domu	Nr lokalu	Kod pocztowy					
Działalność w zakresie: ⁷⁾									
W		Zb	Od	Un	Ok				
☐		☐	☐	☐	☐				
Gospodarowanie odpadami									
Miesiąc	Masa wytworzonych odpadów [Mg] ^{3,3)}	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg] ^{3,10, 1)}	Masa przyjętych odpadów [Vg] ⁸⁾	Nr karty przekazania odpadu ¹²⁾	w własnym zakresie		odpady przekazane		imię i nazwisko osoby sporządzającej
					masa [Mg] ^{8, 13)}	metoda unieszkodliwiania [D] ¹⁵⁾	masa [Mg] ⁸⁾	nr karty przekazania odpadu ¹⁶⁾	

Podstawowe objaśnienia (szerzej w rozporządzeniu o którym mowa wyżej)

W przypadku wytwarzania, zbierania odpadów należy sporządzać osobną kartę ewidencji odpadu dla każdego miejsca prowadzenia działalności.

Zgodnie z katalogiem odpadów stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów

Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.

Podać nr karty przekazania odpadu, którą został przekazany innemu posiadaczowi odpadów.

Drugim dokumentem stosowanym na potrzeby ewidencji odpadów jest karta przekazania odpadów - dowód zdania wytworzonego odpadu. Kartę przekazania odpadu wypełnia się odrębnie dla każdego rodzaju odpadu z podaniem masy w tonach z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne i co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych. Ponadto należy bezwzględnie pamiętać: zawsze ilość odpadów wskazanych w karcie ewidencji, prowadzonej odrębnie dla każdego rodzaju odpadów, musi być zgodna z sumą ilości odpadów przekazanych na podstawie kart przekazania odpadów.

Wzór karty przekazania odpadów

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU		Nr karty ¹⁾	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{2,3)}	Transportujący odpad ^{2,4)}	Posiadacz odpadów, który przyjmuje odpad ²⁾	
Adres ⁵⁾	Adres ^{5,6)}	Adres ⁵⁾	
Nr REGON ⁶⁾	Nr REGON ^{5,7)}	Nr REGON ⁶⁾	
Miejsce przeznaczenia odpadów ⁸⁾			
Rodzaj procesu przetwarzania, któremu powinien zostać poddany odpad ⁹⁾			
Wnieście c wydanie dokumentu potwierdzającego odzysk lub recykling ¹⁰⁾			
		TAK ☐ NIE ☐	
Rodzaj odpadu ¹¹⁾		Rodzaj odpadu ¹¹⁾	
Data/miesiąc ^{12,13)}	Masa przekazanych odpadów [t/mg] ¹⁴⁾	Numer rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ^{7,15)}	
Potwierdzam przekazanie odpadu	Potwierdzam wy wykonanie usługi transportu ^{4,6)}	Potwierdzam przyjęcie odpadu	
data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	

Podstawowe objaśnienia (szerzej w rozporządzeniu o którym mowa wyżej)

W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich transportujących odpad z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.

Podać adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu transportującemu odpady.

Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego transportującego odpady temu samemu posiadaczowi odpadów.

4. Informacja o sposobie magazynowania i sposobie postępowania z odpadami

Nowa ustawa wyraźnie doprecyzowuje przepisy dla magazynowania odpadów. Pojawia się przepis, który określa, że magazynowanie może być prowadzone wyłącznie w ramach procesu wytwarzania, zbierania lub przetwarzania odpadów. Będzie to wstępne magazynowanie przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie przez prowadzącego ich zbieranie („zbieraniem” odpadów będzie np. przyjmowanie akumulatorów) oraz magazynowanie odpadów przez prowadzącego ich przetwarzanie (np. wyżej wymieniony proces „przygotowania do ponownego użycia”). Przy magazynowaniu należy pamiętać o przestrzeganiu terminów, maksymalny okres magazynowania nie może przekroczyć 3 lat. Okresy magazynowania liczy się łącznie dla wszystkich kolejnych posiadaczy tych odpadów.

Generalna zasada postępowania z odpadami to - każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić przy użyciu takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, aby w pierwszej kolejności zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko, w tym przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użycia.

Ważne: Odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec, posiadacz odpadów w pierwszej kolejności jest obowiązany poddać odzyskowi. Przygotowanie do ponownego użycia zostało uznane za proces odzysku, który stanowi określone działanie dotyczące odpadów, które prowadzi do ponownego wykorzystania produktów lub ich części składowych. Charakterystyczne jest to, że to działanie nie musi stanowić czynności przetwarzania odpadów polegającej na zmianie charakteru lub właściwości odpadów (mogą być to działania sprawdzające przydatność przedmiotu lub substancji do ponownego wykorzystania, czy też samo ich

oczyszczenie lub naprawa). Można więc założyć, że taka sytuacja „przygotowanie do ponownego użycia” może mieć miejsce w stacji dealerskiej. Tam gdzie pojawią się nazwijmy części regenerowane to zawsze będzie wiązało się z koniecznością posiadania stosownego zezwolenia na odzysk. Dopiero odpady, które nie udało się poddać procesowi odzysku można unieszkodliwiać w tym składować. Podstawową zasadą jest gromadzenie ich w sposób selektywny. Zabronione jest mieszanie odpadów różnego typu, w szczególności zabronione jest mieszanie odpadów niebezpiecznych z odpadami innymi niż niebezpieczne. Przykładowo zabronione jest mieszanie olejów odpadowych z olejem napędowym, płynami hamulcowymi itp. Ponadto każdy odpad niebezpieczny powinien się znaleźć w oddzielnych pojemniku oznaczonym napisem informującym o jego rodzaju.

5. Do wglądu umowy na przekazanie powstających odpadów oraz decyzje zezwalające firmom zewnętrznym na odbiór poszczególnych rodzajów odpadów (w tym umowy dotyczące konserwacji i napraw urządzeń i instalacji technologicznych)

Generalną zasadą jest, że wytwórca odpadów ma obowiązek gospodarowania wytworzonymi przez siebie odpadami. Na szczęście ustawa przewiduje, że przedsiębiorca, który nie chce lub nie może realizować tego samodzielnie może zlecić na zewnątrz wykonanie tego obowiązku gospodarowania odpadami.

Zgodnie z art. 27 ust. 2 zlecić może wyłącznie podmiotom, które uzyskały:

- zezwolenie na przetwarzanie odpadów lub zezwolenie na zbieranie odpadów, lub
- koncesję na podziemne składowanie odpadów, pozwolenie zintegrowane, decyzję zatwierdzającą program gospodarowania odpadami wydobywczymi lub zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości – na podstawie odrębnych przepisów, lub
- wpis do rejestru niniejszej ustawy
– chyba że działalność taka nie wymaga uzyskania decyzji lub wpisu do rejestru.

W przypadku przekazania odpadów następnemu posiadaczowi odpadów, odpowiedzialność za gospodarowanie odpadami, z chwilą przekazania odpadów, przechodzi, co do zasady, na tego następnego posiadacza odpadów. Wyjątek stanowi dwie sytuacje: transportujący odpady, w zakresie wykonywanej usługi transportowej, nie przejmuje odpowiedzialności za przetwarzanie odpadów, a sprzedawca odpadów oraz pośrednik w obrocie odpadami nie przejmuje odpowiedzialności za gospodarowanie odpadami, jeżeli nie są posiadaczami tych odpadów. Znając powyższą regułę (odpowiedzialność przechodzi z chwilą wejścia w posiadanie uprawnionego podmiotu) należy zadbać aby podpisywać umowy tylko z takimi firmami, które posiadając stosowne zezwolenie (na zbieranie lub odzysk odpadów) jednocześnie same wykonują transport (posiadając również zezwolenie na transport). Tylko w ten sposób dealer może skutecznie uniknąć odpowiedzialności za ewentualne zanieczyszczenie środowiska które może mieć miejsce w wyniku np. wypadku podczas transportu.

Ponadto inspekcja ochrony środowiska może zażądać do okazania umowy dotyczącej konserwacji i napraw urządzeń. Posiadanie takich umów ma ważne znaczenie, ponieważ wytwórcą odpadów po świadczonej usłudze (np. usługa oczyszczania separatora) będzie właśnie ta firma, która świadczy dla dealera usługę. Wskazane jest aby w takiej umowie znalazł się wyraźny zapis o obowiązku zagospodarowania pozostałości po usłudze.

6. Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilości odpadów wytworzonych i zebranych za lata poprzednie (3-4 ostatnie lata) oraz o sposobach gospodarowania nimi – w tym potwierdzenie wysłania ww. zestawienia do Urzędu Marszałkowskiego.

Zgodnie z art. 75 ustawy o odpadach wytwórca odpadów, zbierający odpady czy też przetwarzający odpady jest zobowiązany do sporządzenia rocznego sprawozdania o ilościach i sposobach gospodarowania nimi, które składa się Marszałkowi Województwa w terminie **do 15 marca**, za poprzedni rok kalendarzowy.

Ważne: Aktualnie brak jest rozporządzenia określającego nowy wzorzec sprawozdania. Zbiorcze zestawienie danych o odpadach należy sporządzić na dotychczasowych wzorach formularzy stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzoru formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach (Dz.U. Nr 249, poz. 1674).

W przypadku administracyjnych kar pieniężnych za niezłożenie sprawozdań przyjęto rozwiązania wynikające z ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o odpadach – pierwsza kara będzie wynosiła 500 zł, następne po 2000 zł, a rocznie nie będą mogły przekroczyć kwoty 8500 zł.

Wzór formularza sprawozdania rocznego

Dział 1. Dane o posiadaczu odpadów¹⁾

Tabela A. Dane o posiadaczu odpadów

Dane o posiadaczu odpadów		Rok sprawozdawczy	
Posiadacz odpadów ²⁾		Nr rejestrowy ³⁾	
Adres posiadacza odpadów ⁴⁾			
Województwo	Miejscowość	Telefon służbowy	Faks służbowy ⁵⁾
Kod pocztowy	Ulica	Nr domu	Nr lokalu
NIP ⁶⁾		REGON ⁷⁾	
Rodzaj prowadzonej działalności według klasyfikacji PKD ⁸⁾			
Wypełniono i załączono działy, tabele:	1	2	3
	☐ tabela A ☐ tabela B	☐	☐
	4	5	6
	☐	☐ tabela A ☐ tabela B ☐ tabela C	☐ tabela A ☐ tabela B
	7	8	9
	☐	☐	☐
	10a		
	☐ tabela A ☐ tabela B		
Łączna liczba załączników			
Dane osoby sporządzającej zbiorcze zestawienie danych			
Imię		Nazwisko	
Telefon służbowy ⁹⁾	Faks służbowy ⁹⁾	E-mail służbowy ⁹⁾	
Data	Podpis sporządzającego	Podpis i pieczęć posiadacza odpadów	

Tabela B. Dane o miejscu prowadzenia działalności oraz o decyzjach⁷⁾

Miejsce prowadzenia działalności ⁸⁾				
Województwo	Gmina	Miejscowość		
Ulica	Nr domu	Nr lokalu		
Decyzje				
Decyzja w zakresie gospodarki odpadami	Znak decyzji	Data wydania decyzji ⁹⁾	Termin obowiązywania decyzji ⁹⁾	Organ wydający decyzję
Wytwarzanie odpadów				
Zbieranie odpadów				
Odzysk				
Unieszkodliwianie odpadów				
Odbieranie odpadów komunalnych				
Rodzaj prowadzonej działalności ¹⁰⁾				
W ☐	Zb ☐	Od ☐	Un ☐	Ok ☐
Data rozpoczęcia prowadzenia działalności ^{9), 11)}				
Data zakończenia prowadzenia działalności (jeśli dotyczy) ^{9), 11)}				

Dział 2. Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach wytworzonych odpadów¹²⁾

Lp.	Kod odpadów ¹³⁾	Rodzaj odpadów ¹³⁾	Masa wytworzonych odpadów [Mg] ¹⁴⁾	
			masa odpadów	sucha masa odpadów

Dział 3. Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odebranych odpadów komunalnych¹⁵⁾

Lp.	Gmina	Kod odpadów ¹³⁾	Rodzaj odpadów ¹³⁾	Masa odebranych odpadów [Mg] ¹⁴⁾				Liczba obsługiwanych ¹⁶⁾	
				ogółem		z gospodarstw domowych		gospodarstw domowych	innych podmiotów
				masa odpadów	sucha masa odpadów	masa odpadów	sucha masa odpadów		

Dział 4. Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach zebranych odpadów

Lp.	Kod odpadów ¹³⁾	Rodzaj odpadów ¹³⁾	Masa odpadów [Mg] ¹⁴⁾	
			masa odpadów	sucha masa odpadów

Dział 5. Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów poddanych odzyskowi

Tabela A. Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów poddanych odzyskowi w instalacjach i urządzeniach

Lp.	Kod odpadów ¹³⁾	Rodzaj odpadów ¹³⁾	Masa odpadów [Mg] ¹⁴⁾		Proces odzysku R ¹⁷⁾
			masa odpadów	sucha masa odpadów	

Tabela B. Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów poddanych odzyskowi poza instalacjami i urządzeniami

Lp.	Kod odpadów ¹³⁾	Rodzaj odpadów ¹³⁾	Masa odpadów [Mg] ¹⁴⁾		Proces odzysku	
			masa odpadów	sucha masa odpadów	R ¹⁷⁾	Ip ¹⁸⁾

Tabela C. Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach odpadów przekazanych w celu ich wykorzystania osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym, niebędącym przedsiębiorcami, na ich własne potrzeby

Lp.	Kod odpadów ¹³⁾	Rodzaj odpadów ¹³⁾	Masa odpadów [Mg] ¹⁴⁾		Proces odzysku	
			masa odpadów	sucha masa odpadów	R ¹⁷⁾	Ip ¹⁹⁾

II. EMISJA DO POWIETRZA

Każdy przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą będzie czy to w formie zorganizowanej (instalacja z własnym systemem wentylacji) czy niezorganizowanej (emisja spalin z samochodów) emitował do powietrza pyły i gazy. Zagadnienie emisji do powietrza jest związane z zasadą korzystania ze środowiska i systemem opłat. Przedmiot korzystania ze środowiska oraz związany z tym system opłat reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity – Dz. U z 2013 r. poz. 1232).

W ramach obszaru „emisja do powietrza” inspekcja ochrony środowiska zażąda:

1. Informacja dotycząca uregulowania stanu formalno – prawnego związanego z emisją gazów i pyłów (pozwolenie, zgłoszenie instalacji)

Przepisy ochrony środowiska stanowią, że wprowadzanie do powietrza gazów i pyłów z instalacji i obiektów przemysłowych co do zasady wymaga uzyskania pozwolenia, które wydawane jest w drodze decyzji administracyjnej na wniosek prowadzącego instalację. Obowiązek uzyskania pozwolenia na wprowadzanie do powietrza gazów i pyłów obejmuje wszystkie podmioty prowadzące instalację - przedsiębiorców, jednostki organizacyjne, osoby fizyczne.

Niektóre instalacje bądź działalności powodujące emisje gazów i pyłów do powietrza nie wymagają uzyskania pozwolenia. Rodzaje tych instalacji określone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia (Dz. U. Nr 130, poz. 881).

Ważne: W przypadku „standardowego” dealera problem pozwolenia/zgłoszenia pojawi się prawdopodobnie tylko w sytuacji kiedy prowadzi on blacharnio-lakiernie. Zgodnie z przepisami ustawy prawo ochrony środowiska każda lakiernia będzie traktowana jako instalacja emitująca lotne związki do atmosfery. Oznacza to poddanie się pod mocno sformalizowane przepisy regulujące wymogi techniczne i prawne oraz elementy sprawozdawcze. Przede wszystkim jeszcze na etapie inwestycyjnym dealer będzie zmuszony określić przyszłą emisję jaka będzie powstawać w trakcie korzystania z lakierni. Podstawą takiego wyliczenia będzie tak naprawdę precyzyjne określenie jak intensywnie będzie lakiernia używana – czyli ilość przepracowywanych w ciągu roku godzin. Ma to znaczenie dla określenia czy aby przystąpić do użytkowania lakierni będzie konieczne tylko formalne zgłoszenie takiej lakierni (przy zużyciu lakierów do 1000 kg rocznie) czy też niezbędne będzie uzyskanie tzw. pozwolenia emisyjnego (zużycie powyżej 1000 kg rocznie). Przestrzec należy przed próbą zaniżania przyszłego zużycia, właśnie w celu uniknięcia procedury z pozwoleniem. Zdarzył się już bowiem w Polsce niejeden przypadek ukarania przedsiębiorców, którzy dowolnie określali przyszłe zużycie lakierów wskazując np. że serwis będzie pracował tylko dwa razy w tygodniu po kilka godzin. Prawdopodobnie profesjonalna lakiernia zużywa więcej niż 3 litry materiałów do odnawiania pojazdów dziennie i jest konieczne posiadanie pozwolenia emisyjnego. Najważniejszym elementem takiego wniosku będzie szczegółowa charakterystyka przewidywanej emisji, wraz z informacją jakie działania będą podejmowane w celu jej eliminacji lub ograniczenia oraz zakresu prowadzonego monitoringu tej emisji. Ponadto wniosek powinien zawierać dane dotyczące dealera, położenia instalacji, tytułu prawnego do instalacji, typu instalacji oraz wykorzystywanej technologii. W niektórych przypadkach należy się liczyć z tym, że wraz z pozwoleniem emisyjnym starosta zarządzi ustanowienie zabezpieczenia przyszłych roszczeń z negatywnych skutków w środowisku (np. na wypadek skażenia w wyniku awarii). Zabezpieczenia te mogą mieć formę depozytu, gwarancji bankowej, gwarancji ubezpieczeniowej lub polisy ubezpieczeniowej. Uzyskanie pozwolenia emisyjnego oznacza możliwość uruchomienia lakierni.

2. Potwierdzenie złożenia zbiorczych informacji o zakresie korzystania ze środowiska do Urzędu Marszałkowskiego

Ważne: Wykazy zawierające informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat za rok 2013 należy sporządzać zgodnie z wzorami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat (Dz. U. z 2014 r. poz. 274)

Wykazy zawierające informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat za okres I półrocza 2009 r., II półrocza 2009 r., I półrocza 2010 r., II półrocza 2010 r., I półrocza 2011 r., II półrocza 2011 r., I półrocza 2012 r., II półrocza 2012 r. należy sporządzać zgodnie z wzorami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie wzorów wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat (Dz.U.Nr 97, poz. 816)

Zbiorcze roczne zestawienie informacji o zakresie korzystania ze środowiska przedkłada się Marszałka Województwa w terminie do **31 marca**. Wykazy prowadzi się w postaci papierowej lub elektronicznej, w układzie tabelarycznym. Wykazy przedkładane w postaci elektronicznej powinny zostać wnoszone na elektroniczną skrzynkę podawczą właściwych organów oraz powinny być opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym (weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu albo przy użyciu profilu zaufanego elektronicznej PUAP).

Załącznik nr
WZÓR WYKAZU ZAWIERAJĄCEGO ZBIORCZE ZESTAWIENIE INFORMACJI O ZAKRESIE KORZYSTANIA ZE ŚRODOWISKA ORAZ O WYSOKOŚCI NALEŻNYCH OPŁAT

Zbiorcze zestawienie informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat ¹⁾			rok ²⁾ :
Podmiot korzystający ze środowiska			
Nazwa:		Adres:	
REGON:		Telefon/faks: Adres e-mail:	
Lp.	Rodzaj korzystania ze środowiska	Kod tabeli ³⁾	Wysokość opłaty [zł]
1	Wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza		
1.1	Źródła powstawania substancji wprowadzanych do powietrza	A	
1.2	Przeładunek benzyn silnikowych	B	
1.3	Kotły o nominalnej mocy cieplnej do 5 MW opalane węglem kamiennym, koksem, drewnem, olejem lub paliwem gazowym, dla których nie jest wymagane pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza albo pozwolenie zintegrowane	C	
1.4	Silniki spalinowe	D	
1.5	Chów lub hodowla drobiu	E	
I	Wysokość opłaty za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza ogółem⁴⁾		
2	Pobór wód		
2.1	Woda podziemna	A	
2.2	Woda powierzchniowa śródlądowa	B	
2.3	Morskie wody wewnętrzne	C	
II	Wysokość opłaty za pobór wód ogółem⁴⁾		
3	Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi		
3.1.1	Ścieki o kodzie a ⁵⁾	A	
3.1.2	Ścieki o kodzie b ⁵⁾	A	
3.1.3	Ścieki o kodzie c ⁵⁾	A	
3.1.4	Ścieki o kodzie d ⁵⁾	A	
3.1.5	Ścieki rolniczo wykorzystane	A	
3.1.6	Wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów chowu lub hodowli ryb łososiowatych	A	
3.2	Wody chłodnicze	B	

**Wzór wykazu
zawierającego zbiorcze
zestawienie
1 i 2 strona**

	zamknięte systemy kanalizacyjne, z wyjątkiem kanalizacji ogólnospławnej		
3.4	Wody zasilone		D
3.5	Wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów chowu lub hodowli ryb innych niż łososiowate lub innych organizmów wodnych		E
III	Wysokość opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi ogółem⁶⁾		
4	Składowanie odpadów		
4.1	Odpady składowane selektywnie		A
4.2	Odpady składowane nieselektywnie		A
IV	Wysokość opłaty za składowanie odpadów ogółem⁶⁾		
Suma opłat ogółem⁶⁾ [zł]			

Objaśnienia:

- ¹⁾ Wypełnia się w każdym przypadku przedkładania któregośkolwiek z wykazów zawartych w załącznikach nr 2-5 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat (Dz. U. poz. 274).
- ²⁾ Należy podać rok, którego dotyczy wykaz.
- ³⁾ Oznaczenie literowe tabel w załącznikach nr 2-5 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat; należy podkreślić kod tej tabeli, którą dotyczy korzystający ze środowiska wypełnił.
- ⁴⁾ Zaokrągła się do pełnych złotych w ten sposób, że końcówkę kwoty mniejszą niż 50 groszy pomija się, a końcówkę kwoty wynoszącą 50 groszy i więcej podwyższa się do pełnych złotych.
- ⁵⁾ Kody rodzajów ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi:
 - a ścieki bytowe, z wyłączeniem ścieków bytowych wchodzących w skład ścieków komunalnych, ścieków przemysłowych lub ścieków innych niż ścieki komunalne albo ścieki przemysłowe,
 - b ścieki komunalne inne niż ścieki bytowe wprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych,
 - c ścieki przemysłowe wprowadzane z urządzeń innych niż wymienione w kodzie b,
 - d ścieki inne niż oznaczone kodami a-c.
- ⁶⁾ Suma opłat za poszczególne rodzaje korzystania ze środowiska, określonych w wierszach I, II, III i IV; nie wlicza się do niej opłat z tytułu tych rodzajów korzystania ze środowiska, których roczna wysokość nie przekracza 800 zł.

Pouczenie:

Zawarte w wykazie informacje o wysokości należnych opłat stanowią podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2012 r. poz. 1015, z późn. zm.).

..... (data) (podpis osoby wypełniającej) (podpis osoby upoważnionej do reprezentowania podmiotu korzystającego ze środowiska)

Ważne: W związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska wprowadzoną na podstawie art. 9 ustawy z dnia 16 listopada 2012 r. o redukcji niektórych obciążeń administracyjnych w gospodarce od 1 stycznia 2013 roku podmiot korzystający ze środowiska powinien prowadzić aktualizowaną **co roku** ewidencję zawierającą informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska (**wcześniej przedkładało się po każdym półroczu**).

Sankcje za nie złożenie sprawozdania i opłaty określa art. 288 prawa ochrony środowiska. Jeżeli podmiot korzystający ze środowiska:

- nie przedłożył wykazu zawierającego informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat, marszałek województwa wymierza opłatę, w drodze decyzji, na podstawie własnych ustaleń lub wyników kontroli wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska;
- zamieścił w wykazie zawierającym informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat informacje lub dane nasuwające zastrzeżenia - marszałek województwa wymierza, w drodze decyzji, na podstawie własnych ustaleń lub wyników kontroli wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, opłatę w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy opłatą należną a wynikającą z wykazu.

3. Źródła emisji

Inspektor ochrony środowiska może zażądać informacji o emisji z tzw. źródła zorganizowanego (tzw. źródło z kominem, czyli zapyta o technologię np. lakierni, kotłowni – moc pieca oraz rodzaj czynnika grzewczego) oraz z tzw. źródła niezorganizowanego tj. bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych (zapyta o posiadane środki transportu, agregaty prądotwórcze).

4. Sposób ogrzewania obiektów, w przypadku własnych źródeł ciepła – moc pieca, rodzaj czynnika grzewczego i jego roczne zużycie

Informacje potrzebne inspektorowi do całościowej oceny emisji – czyli oddziaływania na środowiska i ewentualnie prawidłowości naliczanych z tego tytułu opłat.

5. Wykaz eksploatowanych przez dealera samochodów

Jak wyżej informacja potrzebna do sprawdzenia prawidłowości wnoszenia opłaty za emisję do powietrza z tytułu środków transportu. Przykładowo, podstawą opłaty za wprowadzanie gazów lub pyłów z tytułu korzystania z samochodów służbowych jest ilość spalonego przez nie paliwa.

Tabela D
Wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z procesów spalania paliw w silnikach spalinowych *

Lp.	Rodzaj silnika spalinowego	Rodzaj paliwa	Zużycie paliwa ²⁾ [Mg]	Jednostkowa stawka opłaty [zł/Mg]	Wysokość opłaty [zł]
1	2	3	4	5	6
1	Silniki w samochodach osobowych zarejestrowanych po raz pierwszy do dnia 31.12.1992 r.	benzyna silnikowa ¹⁰⁾ gaz płynny propan-butan olej napędowy			
2	Silniki w samochodach osobowych zarejestrowanych po raz pierwszy w okresie 01.01.1993 r.–31.12.1996 r. lub z dokumentem potwierdzającym spełnienie wymagań i UKO ^{11**}	benzyna silnikowa ¹⁰⁾ gaz płynny propan-butan olej napędowy			
3	Silniki w samochodach osobowych zarejestrowanych po raz pierwszy w okresie 01.01.1997 r.–31.12.2000 r. lub z dokumentem potwierdzającym spełnienie wymagań EURO ^{2**}	benzyna silnikowa ¹⁰⁾ gaz płynny propan-butan olej napędowy			
4	Silniki w samochodach osobowych zarejestrowanych po raz pierwszy w okresie 01.01.2001 r.–31.12.2005 r. lub z dokumentem potwierdzającym spełnienie wymagań EURO ^{3**}	benzyna silnikowa ¹⁰⁾ gaz płynny propan-butan sprężony gaz ziemny (silniki fabrycznie przystosowane do spalania gazem), w tym biometan sprężony gaz ziemny (silniki przebudowane), w tym biometan olej napędowy hidroksal			

Wzór wykazu dotyczącego wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza z procesów spalania w silnikach spalinowych

6. Emisja do powietrza

Ważne: Prowadzący instalację, która emituje do środowiska gazy lub pyły i wymaga uzyskania pozwolenia ma obowiązek prowadzenia monitoringu zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza poprzez zapewnienie wykonania pomiarów wielkości emisji we wskazanym zakresie. Przypadki, w których wymagane są ciągłe lub okresowe pomiary emisji z instalacji albo urządzenia, oraz częstotliwości prowadzenia pomiarów określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (**Dz. U. Nr 206, poz. 1291, z późn. zm.**). Rozporządzenie określa również referencyjne metodyki wykonywania pomiarów oraz sposób ich ewidencjonowania.

Drugim aktem prawnym istotnym z punktu widzenia omawianego zagadnienia jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich realizacji (**Dz. U. Nr 215, poz. 1366**).

Prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia są zobowiązani do ewidencjonowania wyników przeprowadzonych pomiarów oraz ich przechowywania przez **5 lat** od zakończenia roku kalendarzowego, którego dotyczą.

Ważne: Jeżeli z przeprowadzonej kontroli wynika, że nastąpiło przekroczenie standardów emisyjnych organ ochrony środowiska może, w drodze decyzji administracyjnej:

- może nałożyć na prowadzącego instalację lub użytkownika urządzenia obowiązek prowadzenia w określonym czasie pomiarów wielkości emisji wykraczających poza obowiązek prowadzenia okresowych lub ciągłych pomiarów wielkości emisji lub przeprowadzenia pomiaru wstępnego. Wyniki takich pomiarów są ewidencjonowane i przechowywane przez 5 lat od zakończenia roku kalendarzowego, którego dotyczą. Wydając decyzję tego rodzaju właściwy organ może nałożyć obowiązek przedkładania mu wyników pomiarów, określając zakres i terminy ich przedkładania, a także wymagania w zakresie formy, układu i wymaganych technik ich przedkładania.;
- może nałożyć na prowadzącego instalację lub użytkownika urządzenia obowiązek przedkładania mu wyników pomiarów wielkości emisji wykraczających poza obowiązki, o których mowa w art. 149 ust. 1, określając zakres i terminy ich przedkładania, a także wymagania w zakresie formy, układu i wymaganych technik ich przedkładania. Art. 149 ust. 1 zobowiązuje prowadzącego instalację do przedstawiania wyników organowi ochrony środowiska i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska, jeżeli pomiary te mają szczególne znaczenie ze względu na potrzebę zapewnienia systematycznej kontroli wielkości emisji lub innych warunków korzystania ze środowiska.

Postępowanie w przedmiocie wydania decyzji nakładającej obowiązek prowadzenia pomiarów lub ich przedkładania wszczyna się z urzędu.

Jeżeli wymagane jest pozwolenie na emisję z instalacji, organ właściwy do jego wydania może nałożyć dodatkowe wymagania wykraczające poza wymagania podstawowe, a także określić dodatkowe wymagania w zakresie prowadzenia pomiarów, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy ochrony środowiska. Obowiązki związane z pomiarem emisji mogą również zostać określone w pozwoleniu na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Pozwolenie określa zakres i sposób monitorowania procesów technologicznych, w tym pomiaru i ewidencjonowania wielkości emisji w zakresie, w jakim wykraczają one poza ww. wymagania podstawowe.

III. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

Podstawowym aktem prawnym regulującym gospodarkę wodno-ściekową jest ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm). W myśl jej przepisów korzystanie z wód polega na ich używaniu na potrzeby ludności oraz gospodarki. Korzystanie z wód nie może powodować pogorszenia stanu ekologicznego, wód i ekosystemów od nich zależnych, a także marnotrawstwa wody, marnotrawstwa energii wody ani wyrządzać szkód. Szczególnie istotnym z punktu widzenia prowadzenia działalności gospodarczej jest podział na korzystanie powszechne, zwykłe i szczególne.

Korzystanie powszechne - służy do zaspokajania potrzeb osobistych, gospodarstwa domowego lub rolnego, bez stosowania specjalnych urządzeń technicznych, a także do wypoczynku, uprawiania turystyki, sportów wodnych oraz, na zasadach określonych w przepisach odrębnych, amatorskiego połowu ryb.

Korzystanie zwykłe – właścicielowi przysługuje prawo do zwykłego korzystania z wód stanowiących jego własność oraz z wody podziemnej znajdującej się w jego gruncie. Prawo to nie stanowi prawa do wykonywania urządzeń wodnych bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego. Zwykłe korzystanie z wód służy zaspokojeniu potrzeb własnego gospodarstwa domowego oraz gospodarstwa rolnego.

Korzystanie szczególne - szczególne korzystanie z wód obejmuje działania wykraczające poza korzystanie powszechne lub zwykłe, w szczególności: pobór oraz odprowadzanie wód powierzchniowych lub podziemnych; wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi. Zgodnie z art. 31 ust. 4 ustawy Prawo wodne, przepisy tej ustawy dotyczące korzystania z wód stosuje się odpowiednio do (najważniejsze dla stacji dealerskich): wprowadzania, do urządzeń kanalizacyjnych będących we władaniu innych podmiotów, ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego.

Ważne: szczególne korzystanie z wód wymaga pozwolenia wodnoprawnego.

W ramach obszaru „gospodarka wodno - ściekowa” inspekcja ochrony środowiska zażąda:

1. Informacja dotycząca uregulowania stanu formalno – prawnego związanego z poborem wód i/lub odprowadzaniem ścieków (pozwolenie wodno prawne)

Pozwolenia wodnoprawne służy do zarządzania zasobami wodnymi, które ma na celu zaspokajanie potrzeb ludności, gospodarki, ochronie wód i środowiska związanego z tymi zasobami. Zgodnie z art. 122 Prawa wodnego pozwolenie wodnoprawne obowiązany jest uzyskać każdy podmiot korzystający z wód (dotyczy to przedsiębiorstw, jednostek organizacyjnych, osób fizycznych). Jak było wspomniane wyżej, dealer samochodów będzie zobowiązany posiadać pozwolenia wodnoprawne przede wszystkim z tytułu wprowadzania do urządzeń kanalizacyjnych będących własnością innych podmiotów ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego.

Ważne: W pozwoleniu wodnoprawnym ustala się cel i zakres korzystania z wód, warunki wykonywania uprawnienia oraz obowiązki niezbędne ze względu na ochronę zasobów środowiska, interesów ludności i gospodarki, w szczególności: ilość, stan i skład ścieków wprowadzanych do wód, do ziemi lub do urządzeń kanalizacyjnych albo minimalny procent redukcji zanieczyszczeń w procesie oczyszczania ścieków, a w przypadku ścieków przemysłowych, jeżeli jest to uzasadnione, dopuszczalne ilości zanieczyszczeń, zwłaszcza ilości substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, wyrażone w jednostkach masy przypadających na jednostkę wykorzystywanego surowca, materiału, paliwa lub powstającego produktu.

Pozwolenie wodnoprawne wydawane jest przez właściwy organ administracji publicznej (zasadniczo będzie to starosta) w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek zainteresowanego podmiotu. Do wniosku dołącza się wymagana prawem dokumentację (operat wodnoprawny, opis prowadzenia zamierzonej działalności sporządzony w języku nietechnicznym, a także zgodę właściciela urządzeń kanalizacyjnych). Okres obowiązywania pozwolenia zależy od rodzaju wnioskowanej

działalności – w przypadku pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego do wód lub do urządzeń kanalizacyjnych, będących własnością innych podmiotów, wydaje się na okres nie dłuższy niż 4 lata. Po upływie okresu na który zostało wydane, pozwolenie wygasa. Przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą musi dostosować się do zaleceń i obowiązków określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w dostosowaniu zakładu do warunków określonych w pozwoleniu wodnoprawnym, pozwolenie takie może być cofnięte.

2. Informacja o źródłach i ilości pobranej wody.

Inspektor ochrony środowiska może zażądać wszystkich informacji związanych z zaopatrzeniem w wodę. Zapyta: czy woda pochodzi z ujęcia własnego czy miejskiego, jeśli z własnego ujęcia: to informacja o stanie formalno - prawnym, głębokości, realizacji obowiązków nałożonych w pozwoleniu wodno-prawnym, stan techniczny i eksploatacja ujęć. Ponadto może zażądać informacji o ilości pobranej w latach poprzednich wody.

3. Informacja o rodzaju i źródłach powstawania ścieków

Inspektor ochrony środowiska zapyta o wszystkie informacje związane ze ściekami, z jakich pochodzą procesów (np. z mycia powierzchni zabrudzonych produktami ropopochodnymi, z parkingów itp.). Informacje związane ze sposobem odprowadzenia ścieków, w tym sposób postępowania ze ściekami deszczowymi, charakterystyka urządzeń do podczyszczania ścieków, stan techniczny i eksploatacja. Jeśli jest zbiornik do gromadzenia nieczystości ciekłych – dane dotyczące pojemności zbiornika oraz ostatnie protokoły szczelności (w tym umowa na odbiór ścieków z szamba). Zapyta się czy jest separator substancji ropopochodnych. Jeśli tak dane o jego producencie, przepustowości i pojemności, książka eksploatacji separatora i protokoły czyszczenia - do wglądu.

4. Wszelkie umowy: regulująca stan prawny w zakresie dostarczania wody oraz umowa na odbiór ścieków z właścicielem sieci kanalizacyjnej, umowa dotycząca czyszczenia osadników i separatorów

5. Inne informacje

Inspektor ochrony środowiska może także zapytać o wszelkie inne informacje mające wpływ na gospodarkę wodno – ściekową np. informacja o rodzaju substancji chemicznych wykorzystywanych do mycia powierzchni oraz instalacji – w tym do wglądu karty charakterystyk ww. substancji.

Ważne: Dealer, który posiada własne ujęcie wody, ma prawo do odprowadzania ścieków do gleby jest traktowany jak korzystający ze środowiska. Podmiot korzystający ze środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej powinien prowadzić i aktualizować co pół roku ewidencję w tym zakresie. Dealer taki będzie zobowiązany przekazać do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (w terminie do końca miesiąca następującego po upływie każdego półrocza) wykaz zawierający informacje i dane dotyczące ilości i jakości pobranej wody powierzchniowej i podziemnej oraz informacje o ilości, stanie i składzie ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi. Ponadto na podstawie tego wykazu określi wysokość opłat za korzystanie ze środowiska.

Powyższe sprawozdania nie dotyczą przedsiębiorstw, w których całość wody pobierana jest z wodociągu, a ścieki odprowadzane są do kanalizacji miejskiej.

W razie kontroli zakład powinien przedstawić umowę z dostawcą wody.

IV. OPAKOWANIA

Przepisy dotyczące gospodarki opakowaniami dotyczą wyłącznie przedsiębiorców, który w myśl przepisów ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi są wprowadzającym opakowania i/lub wprowadzającym produkty w opakowaniach.

Najważniejsze definicje:

Wprowadzającym opakowania - rozumie się przez to przedsiębiorcę:

- wytwarzającego opakowania,
- importującego opakowania,
- dokonującego wewnątrz wspólnotowego nabycia opakowań,
- dokonującego wewnątrz wspólnotowej dostawy opakowań;

Wprowadzającym produkty w opakowaniach - rozumie się przez to przedsiębiorcę wykonującego działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania do obrotu produktów w opakowaniach, w szczególności:

- wprowadzającego do obrotu produkty w opakowaniach pod własnym oznaczeniem rozumianym jako znak towarowy, o którym mowa w art. 120 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117, z późn. zm.), lub pod własnym imieniem i nazwiskiem lub nazwą, których wytworzenie zlecił innemu przedsiębiorcy,
- pakującego produkty wytworzone przez innego przedsiębiorcę i wprowadzającego je do obrotu,
- prowadzącego:
 - jednostkę lub jednostki handlu detalicznego o powierzchni handlowej powyżej 500 m², sprzedającego produkty pakowane w tych jednostkach,
 - więcej niż jedną jednostkę handlu detalicznego o łącznej powierzchni handlowej powyżej 5000 m², sprzedającego produkty pakowane w tych jednostkach;

Wprowadzeniu do obrotu - rozumie się przez to odpłatne albo nieodpłatne udostępnienie opakowań lub produktów w opakowaniach po raz pierwszy na terytorium kraju w celu używania lub dystrybucji; za wprowadzenie do obrotu uważa się także:

- import opakowań,
- import produktów w opakowaniach,
- wewnątrz wspólnotowe nabycie opakowań,
- wewnątrz wspólnotowe nabycie produktów w opakowaniach
- dokonywane na potrzeby wykonywanej działalności gospodarczej.

Specyfika standardowej działalności dealerskiej wskazuje, że nie będzie dealer podlegał pod żadną z wyżej wymienionej definicji – nie będzie podlegał pod obowiązki wynikające z przepisów o gospodarce odpadami.

Mimo tego inspekcja zada pytania sprawdzające - czy tak rzeczywiście jest:

1. **Pytanie: Czy dealer wprowadzana na rynek krajowy produkty w opakowaniach?**
2. **Pytanie: Czy dealer sprzedaje poza teren Polski produkty w opakowaniach?**

Odpowiedź TAK oznacza pytania:

1. **Czy zawiadomił marszałka o rozpoczęciu działalności polegającej na wytwarzaniu, imporcie lub wewnątrz wspólnotowym nabyciu produktów w opakowaniach?**
2. **Czy prowadzi ewidencja obejmująca masę i ilość opakowań wprowadzonych na rynek i czy zawarł umowa z organizacją odzysku?**

V. SUBSTANCJE ZUBOŻAJĄCE WARSTWĘ OZONOWĄ TZW. SZWO (FREONY, HELONY, F-GAZY)

Podstawowym aktem regulującym przedmiot postępowania i obowiązków związanych z ochroną warstwy ozonowej jest ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *substancjach zubożających warstwę ozonową* (Dz. U. nr 121, poz. 1263). Zgodnie z art. 32 tej ustawy Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi kontrolę podmiotów używających substancje zubożające warstwę ozonową (SZWO) w celu wyegzekwowania takiego postępowania z nimi, aby ograniczyć ich szkodliwy wpływ na środowisko przyrodnicze.

Warto wiedzieć:

Ustawa określa zasady używania oraz obrotu substancjami zubożającymi warstwę ozonową "substancje kontrolowane", oraz produktami, urządzeniami i instalacjami zawierającymi te substancje, a także obowiązki podmiotów używających lub dokonujących obrotu substancjami kontrolowanymi oraz produktami, urządzeniami i instalacjami zawierającymi te substancje. Substancje kontrolowane (SZWO) są to substancje chemiczne, pochodne węglowodorów alifatycznych (metanu, etanu i propanu) zawierające atomy chloru, bromu lub fluoru oraz wykazujące potencjał niszczenia ozonu. Upraszczając SZWO są w: w urządzeniach chłodniczych, klimatyzacyjnych i pompach ciepła (chłodziarki, zamrażarki), **urządzeniach klimatyzacyjnych w samochodach**, czy też w sprzęcie przeciwpożarowym, aerozolach i rozpuszczalnikach.

Obowiązki dotyczą wszystkich przedsiębiorców, którzy:

- używają substancji kontrolowanej - produkują, przywożą, wywożą, wprowadzają do obrotu, **stosują**, odzyskują, regenerują lub unieszkodliwiają substancje kontrolowane w rozumieniu przepisów prawa Unii Europejskiej dotyczących substancji kontrolowanych
- używają produktów, urządzeń i instalacji zawierających substancje kontrolowane - przywóz, wywóz, wprowadzanie do obrotu lub stosowanie produktów oraz eksploatację urządzeń i instalacji zawierających substancje kontrolowane.

Podmiot używający substancji kontrolowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany do prowadzenia ewidencji substancji kontrolowanych oraz do przekazywania informacji zawartych w tej ewidencji raz w roku **do dnia 28 lutego za rok poprzedni** wyspecjalizowanej jednostce- Biuro Ochrony Warstwy Ozonowej i Klimatu „BOWOiK” mieszczące się w Instytucie Chemii Przemysłowej (ul. Rydygiera 8, 01-793 Warszawa). Zalecane jest wysyłanie ewidencji mailem w Microsoft Excel, jednakowoż należy również posiadać potwierdzenie wysłania pocztą lub osobistego doręczenia do BOWOiK. Dla każdej substancji kontrolowanej lub mieszaniny substancji kontrolowanych sporządza się osobny formularz. Ewidencję uzupełnia się po każdym miesiącu w którym nastąpiło używanie SZWO.

Ewidencja, obejmuje w szczególności:

- rodzaj substancji kontrolowanej oraz jej nazwę chemiczną i handlową;
- ilość używanej substancji kontrolowanej w poszczególnych miesiącach;
- źródło pochodzenia substancji kontrolowanej;
- sposób używania substancji kontrolowanej.

Wzór ewidencji zawarty jest w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie ewidencji substancji kontrolowanych (Dz. U. z dnia 26 sierpnia 2004 r.)

Formularz ewidencji przywozu, wywozu, wprowadzenia do obrotu, stosowania, odzysku, recyklingu, regeneracji i unieszkodliwiania substancji kontrolowanej

.....
Rok, którego dotyczy ewidencja

.....
Rodzaj substancji kontrolowanej lub
mieszanki zawierającej substancję
kontrolowaną¹

.....
Nazwa chemiczna i nazwa handlowa oraz skład w procentach
wagowych w przypadku mieszanki

..... Nazwa podmiotu prowadzącego ewidencję
..... Adres podmiotu prowadzącego ewidencję
..... Dane osoby sporządzającej ewidencję (imię i nazwisko, nr telefonu, nr faksu, e-mail)

Stan magazynowy

.....kg Na dzień 1 stycznia roku, którego dotyczy ewidencja

..... kg Na dzień 31 grudnia roku, którego dotyczy ewidencja

Źródło pochodzenia

Miesiąc	Ilość [kg] ²²⁾	Nazwa i adres dostawcy (w tym nazwa kraju)	Pochodzenie ³⁾

³⁾ należy wpisać jedną z kategorii: A, B, C lub E1, o których mowa w załączniku nr 4 do rozporządzenia

Cel używania

Miesiąc	Ilość [kg] ²⁾	Nazwa i adres nabywcy ⁴⁾ (w tym nazwę kraju)	Cel używania ⁵⁾

⁴⁾ w przypadku określenia celu używania: A, B, E7, o których mowa w załączniku nr 4 do rozporządzenia, w kolumnie należy wpisać dodatkowo numer świadectwa kwalifikacji odbiorcy lub NIP podmiotu

⁵⁾ należy wpisać jedną z kategorii: A, B, C, D1, D2...D15 lub E2, E3...E10, o których mowa w załączniku nr 4 do rozporządzenia

Wzór ewidencji stosowania substancji kontrolowanej

Rolą inspektora ochrony środowiska będzie sprawdzenie czy dealer wypełnia wszystkie obowiązki wynikające z przepisów i stosuje się do określonego sposobu postępowania. W ramach obszaru „substancje kontrolowane” inspektor zażąda informacji/zapyta o następujące zagadnienia:

1. Rodzaje urządzeń i instalacji chłodniczych, klimatyzacyjnych nazwa substancji kontrolowanej lub jej zamiennika i ilość w kg. Ilość czynnika w poszczególnych urządzeniach, umowa serwisowa, ilość czynnika uzupełnianego w latach poprzednich (2010,2011,2012,2013)
2. Czy urządzenia i instalacje zawierające substancje kontrolowane w ilości powyżej 3 kg mają założoną dla każdego z nich kartę obsługi technicznej i naprawy urządzenia lub instalacji zw. „kartę urządzenia”?

Zgodnie z Art. 7 ustawy o substancjach zubażających warstwę ozonową, każdy użytkownik urządzeń lub instalacji zawierających powyżej 3 kg czynnika chłodniczego będącego substancją kontrolowaną jest obowiązany do założenia dla każdego z nich karty obsługi technicznej i naprawy urządzenia lub instalacji, zwanej "kartą urządzenia". Karta urządzenia zawiera m.in.

- nazwę (firmę) albo imię i nazwisko oraz siedzibę albo miejsce zamieszkania, a także adres użytkownika urządzenia lub instalacji;
- rodzaj urządzenia lub instalacji;
- rodzaj i ilość substancji kontrolowanej zawartej w urządzeniu lub instalacji;
- datę ostatniej obsługi technicznej i naprawy urządzenia lub instalacji;
- dane osoby dokonującej obsługi technicznej i naprawy urządzenia lub instalacji.

Ważne: Kartę urządzenia mogą zakładać osoby posiadające świadectwo kwalifikacji w zakresie substancji kontrolowanych (o świadectwie kwalifikacji patrz pkt. 5)

Ponadto należy pamiętać, że powyższa „karta urządzenia” musi być ściśle zgodna z wzorem zawartym w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie wzoru karty urządzenia i instalacji zawierających substancje kontrolowane (Dz.U. z 2004 r. Nr 184, poz. 1903)

Karta obsługi technicznej i naprawy urządzenia lub instalacji
zawierających powyżej 3 kg czynnika chłodniczego będącego substancją kontrolowaną

.....
(nazwa (firma) albo imię i nazwisko użytkownika urządzenia lub instalacji) (data założenia karty)

.....
(siedziba albo adres użytkownika urządzenia lub instalacji)

.....
(rodzaj urządzenia lub instalacji (typ lub model urządzenia oraz numer seryjny lub inwentarowy))

Lp.	Rodzaj i ilość substancji kontrolowanej zawartej w urządzeniu lub instalacji, jej jawnego chemikalia i handlowa	Ilość substancji kontrolowanej zawartej w urządzeniu lub instalacji [kg]	Rodzaj i ilość substancji kontrolowanej użytej do naprawy lub ostatniej technicznej naprawy urządzenia lub instalacji [kg]	Data ostatniej obsługi technicznej i naprawy urządzenia lub instalacji	Dane osoby dokonującej obsługi technicznej i naprawy urządzenia lub instalacji		
					imię i nazwisko	numer świadectwa kwalifikacji	podpis
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.							
2.							
3.							
4.							

Wskazana w tabeli nazwa i ilość czynnika chłodniczego powinna być zgodna z umową serwisową lub instalacji.
Wskazana w tabeli data i ilość czynnika chłodniczego powinna być zgodna z umową serwisową lub instalacji.
Wskazane w tabeli dane osoby dokonującej obsługi technicznej i naprawy urządzenia lub instalacji.

Wzór karty obsługi technicznej i naprawy urządzenia lub instalacji zawierającej powyżej 3 kg czynnika chłodniczego będącego substancją kontrolowaną

3. Czy realizowany jest obowiązek przeprowadzania sprawdzania szczelności urządzeń lub instalacji?

Ważne: Zgodnie z art. 8 ustawy o substancjach zubażających warstwę ozonową użytkownik urządzeń, instalacji lub pojemników zawierających substancje kontrolowane jest obowiązany do ich użytkowania w sposób zapobiegający emisji substancji kontrolowanych do środowiska.

Użytkownik urządzeń lub instalacji zawierających czynnik chłodniczy będący substancją kontrolowaną w ilości:

- powyżej 3 kg do 30 kg substancji kontrolowanych - jest obowiązany do przeprowadzania raz na 12 miesięcy sprawdzenia szczelności tych urządzeń;
- powyżej 30 kg do 300 kg substancji kontrolowanych - jest obowiązany do przeprowadzania raz na 6 miesięcy sprawdzenia szczelności tych urządzeń;
- powyżej 300 kg substancji kontrolowanych - jest obowiązany do przeprowadzania raz na 3 miesiące sprawdzenia szczelności tych urządzeń.

Szczegółowe wytyczne w sprawie sprawdzania szczelności zostały zawarte w rozporządzeniu MGİP z dnia 16 sierpnia 2004r. w sprawie kontroli szczelności urządzeń i instalacji zawierających substancje kontrolowane (Dz.U. z 2004r., nr 195 poz. 2008).

4. Czy urządzenia i instalacje zawierające substancje kontrolowane są właściwie oznakowane?

Substancje kontrolowane **muszą być** oznakowane zgodnie ze wzorem podanym w załączniku nr 2 do rozporządzenia MGİP z dnia 16 sierpnia 2004r. w sprawie sposobu oznakowania produktów, urządzeń i instalacji zawierających substancje kontrolowane, a także pojemników zawierających te substancje (Dz.U. z 2004r., nr 195 poz. 2007) - „niebezpieczne dla warstwy ozonowej” z podaniem nazwy chemicznej substancji kontrolowanej lub jej symbolu, a w przypadku mieszaniny składu w % wagowych.

```

NIEBEZPIECZNE
DLA WARSTWY OZONOWEJ
.....
chemiczna nazwa substancji kontrolowanej lub jej symbol
.....
nazwa handlowa substancji kontrolowanej
.....
skład w % wagowych w przypadku mieszaniny
1) Substancja nie pochodząca z odzysku1)
2) Substancja pochodząca z odzysku niezregenerowana1)
3) Substancja po regeneracji1)
.....
przeznaczenie substancji kontrolowanej
.....
nazwa i adres firmy, która dokonała regeneracji substancji kontrolowanej

```

Wzór oznakowania pojemników zawierających substancje kontrolowane

Wzór oznakowania produktów, urządzeń i instalacji zawierających substancje kontrolowane

Ważne: należy kontrolować, czy firma zewnętrzna serwisująca urządzenia (klimatyzację, chłodziarki) zawierające substancje kontrolowane oznakowała zgodnie z wzorem

```

NIEBEZPIECZNE
DLA WARSTWY OZONOWEJ
.....
chemiczna nazwa substancji kontrolowanej lub jej symbol
.....
skład w % wagowych w przypadku mieszaniny

```


VI. REACH – POSTĘPOWANIE Z CHEMIKALIAMI

REACH to rozporządzenie w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów. Opiera się na generalnej zasadzie, zgodnie z którą to do producentów, importerów i dalszych użytkowników należy zapewnienie, że produkują, wprowadzają do obrotu i stosują te substancje, które nie wpływają negatywnie na zdrowie człowieka ani na środowisko. Odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem związanym z substancjami spoczywa zatem na osobach fizycznych lub prawnych, które produkują, importują, wprowadzają do obrotu lub stosują te substancje w ramach ich działalności zawodowej.

Rola dealera w systemie REACH jest określona jako „dalszy użytkownik” i podlega pod wymagania określone w tytule V rozporządzenia REACH (należy założyć, że standardowy dealer nie prowadzi działalności w zakresie produkcji czy też importu chemikaliów). Dotyczy to stosowania substancji w jej postaci własnej lub w mieszaninie, w ramach prowadzonej przez niego działalności zawodowej. Dalszy użytkownik może stosować substancję, której dotyczy obowiązek uzyskania zezwolenia, pod warunkiem, że zastosowanie jest zgodne z warunkami zezwolenia udzielonego uczestnikowi stanowiącemu poprzednie ogniwo łańcucha dostaw.

Ważne: Dalsi użytkownicy (np. dealer) otrzymują informacje na temat stwarzających zagrożenie substancji i mieszanin w kartach charakterystyki. Teraz, w związku z rozporządzeniem REACH, karty charakterystyki mogą zawierać scenariusz (scenariusze) narażenia jako załącznik(i), w sytuacji gdy substancja stwarzająca zagrożenie została zarejestrowana w ilości ponad 10 ton rocznie. W scenariuszu narażenia znajdują się bardziej szczegółowe informacje dotyczące sposobów bezpiecznego stosowania substancji oraz ochrony pracowników, odbiorców, konsumentów i środowiska przed ryzykiem.

Obowiązki w łańcuchu dostaw: Dalsi użytkownicy przekazują informacje na temat substancji, jej zastosowań i warunków bezpiecznego stosowania w górę i w dół łańcucha dostaw, aby zapewnić, że każde zastosowanie zostało uznane za bezpieczne. Stąd też jeśli dealer samochodów otrzyma kartę charakterystyki, powinien on określić, zastosować i zalecić odpowiednie środki w celu właściwego kontrolowania ryzyka. Gdy otrzyma scenariusze narażenia lub informacje ze scenariuszy narażenia, powinien sprawdzić, czy ujęto tam ich zastosowanie i przyszłe zastosowania ich produktów wraz z warunkami stosowania. Jeśli tak, oznacza to, że zastosowania zostały uwzględnione w ocenie bezpieczeństwa chemicznego rejestrującego i ocenione jako bezpieczne. Jeśli nie, to na dalszym użytkowniku spoczywa obowiązek podjęcia działań. Dalsi użytkownicy mają również rolę do odegrania w zapewnieniu, że środki zarządzania ryzykiem określone w karcie charakterystyki są odpowiednie, poprzez informowanie dostawców w przeciwnej sytuacji. W końcu informacje dotyczące bezpieczeństwa docierają do użytkowników końcowych substancji, którymi mogą być zarówno użytkownicy przemysłowi, jak i prowadzący inną działalność zawodową. Są to podmioty, które nie mają obowiązku przekazania informacji ze scenariusza narażenia, lecz mają jedynie obowiązek sprawdzić, czy ujęto tam ich zastosowanie i warunki stosowania.

Art. 3 ust. 24 REACH - **Stosowanie:** oznacza każdy rodzaj przetwarzania, przygotowywania preparatów, zużywania, magazynowania, przechowywania, obróbki, umieszczania w pojemnikach, przenoszenia z jednego pojemnika do innego, mieszania, produkcji wyrobu i każde inne wykorzystanie;
W ramach REACH „stosowanie” oznacza niemal każdą czynność wykonywaną z substancją w jej postaci własnej lub w mieszaninie. Podczas gdy pojęcie „stosowanie” można bardzo szeroko interpretować, istnieją bardziej szczegółowe pojęcia wynikające z rozporządzenia REACH, które są bardzo istotne dla dalszych użytkowników.

Ważne: Dalszy użytkownik powinien otrzymać karty charakterystyki dla substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie. Karta charakterystyki może zawierać jako załącznik jeden lub większą liczbę scenariuszy narażenia.

Rolą inspektora ochrony środowiska będzie sprawdzenie czy dealer podlega i w jakim zakresie pod przepisy REACH oraz czy stosuje się do określonego sposobu postępowania. W ramach obszaru „REACH” inspektor zażąda informacji/zapyta o następujące zagadnienia:

1. Czy jest prowadzona jakakolwiek produkcja substancji chemicznych związanych z REACH i czy podlega dealer pod obowiązki rejestracyjne REACH?

Jak była mowa wcześniej obowiązki stosowania zasad REACH dotyczą zasadniczo producenta i importera środków chemicznych. Tylko na takim podmiocie spoczywa obowiązek rejestracyjny.

2. Czy dealer posiada karty charakterystyki dla wszystkich stosowanych substancji i preparatów, czy są one aktualne?

Jak było wspomniane wcześniej karty charakterystyki są podstawowym narzędziem stosowanym w systemie REACH w celu zapewnienia przepływu informacji w łańcuchu dostaw umożliwiającym podjęcie koniecznych środków w celu zapewnienia bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia człowieka i środowiska. Układ karty charakterystyki zgodny z wymaganiami rozporządzenia REACH zawiera:

- a) Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa,
- b) Identyfikacja zagrożeń,
- c) Skład/informacja o składnikach,
- d) Środki pierwszej pomocy,
- e) Postępowanie w przypadku pożaru,
- f) Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska,
- g) Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie,
- h) Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej,
- i) Właściwości fizyczne i chemiczne,
- j) Stabilność i reaktywność,
- k) Informacje toksykologiczne,
- l) Informacje ekologiczne,
- m) Postępowanie z odpadami,
- n) Informacje dotyczące transportu,
- o) Informacje dotyczące przepisów prawnych,
- p) Inne informacje.

Dostawcy mają obowiązek dokonania aktualizacji kart charakterystyki gdy: pojawią się nowe informacje mogące mieć wpływ na środki kontroli ryzyka lub nowe informacje o zagrożeniach, zostanie udzielone zezwolenie na określone kierunki zastosowania substancji, w przypadku zastosowania ograniczenia w obrocie lub stosowaniu.

3. Czy postępuje z substancjami i preparatami zgodnie z kartami charakterystyk oraz pytanie o wykaz i stany magazynowe stosowanych substancji i preparatów.

Jak było wspomniane wyżej na dealerze spoczywa obowiązek postępowania zgodnie z kartą charakterystyki (np. właściwe magazynowanie, stosowanie właściwych środków ochrony indywidualnej, postępowanie z odpadami). Dealer powinien na bieżąco prowadzić wykaz stanów magazynowych substancji i preparatów podlegających postanowieniom REACH.

VII. OGRANICZENIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO - PCB

Pod pojęciem PCB rozumie się polichlorowane difenyle, polichlorowane trifenyle, monometylotetrachlorodifenylometan, monometylodichlorodifenylometan, monometylodibromodifenylometan oraz mieszaniny zawierające jakąkolwiek z tych substancji w ilości powyżej 0,005 % wagowo łącznie. Ustawa Prawo ochrony środowiska względem PCB wprowadziła **zakaz** wprowadzania ich do obrotu lub ponownego wykorzystania.

Ważne: Instalacje lub urządzenia, w których są lub były wykorzystywane PCB lub wobec których istnieje podejrzenie, że mogły być w nich wykorzystane PCB, powinny zostać oczyszczone (poddane dekontaminacji) lub unieszkodliwione. Listę urządzeń, w których mogły być wykorzystywane PCB określa rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 września 2002 r. w sprawie określenia urządzeń, w których mogły być wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska. **Dekontaminacja**, obejmuje wszelkie operacje, którym poddawane są urządzenia lub instalacje, materiały lub ciecze pozwalające na usunięcie z nich PCB w sposób bezpieczny dla zdrowia ludzi i środowiska. Dekontaminacja obejmować może również zastąpienie w urządzeniu lub instalacji cieczy zawierającej PCB inną cieczą.

Do momentu ostatecznego usunięcia i unieszkodliwienia, każdy wykorzystujący PCB jest obowiązany do dokumentowania rodzaju, ilości i miejsc ich występowania oraz sposobu ich eliminowania. Inwentaryzacji podlegają również urządzenia, w których PCB było wykorzystywane.

Informacje o rodzaju, ilości i miejscach ich występowania powinny być okresowo przedkładane marszałkowi województwa, który prowadzi rejestr rodzaju, ilości oraz miejsc występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Informacje te należy przedkładać w formie pisemnej **w ciągu miesiąca po przeprowadzonej inwentaryzacji.**

Ważne (gdzie można spotkać PCB): PCB posiadają znakomite właściwości dielektryczne, w związku z czym były szeroko stosowane jako składniki olejów elektroizolacyjnych wykorzystywanych w transformatorach (około 75% całej wyprodukowanej ilości), jako materiał dielektryczny w kondensatorach i innych urządzeniach elektrycznych. Ze względu na swoje właściwości PCB były stosowane również jako płyny hydrauliczne, plastyfikatory do tworzyw sztucznych, dodatki do farb i lakierów, środki konserwujące i impregnujące oraz jako nośniki ciepła w instalacjach grzewczych. Urządzenia zawierające PCB w postaci olejów i innych cieczy elektroizolacyjnych i nośników ciepła wciąż bywają eksploatowane. W głównej mierze dotyczy to urządzeń elektrycznych, w nielicznych przypadkach mogą to być nośniki ciepła w przemysłowych systemach grzewczych oraz niepalne ciecze hydrauliczne w hydraulicznych przekładniach maszyn oraz urządzeń. Jeżeli istnieją jakiegokolwiek wątpliwości czy występujące na państwa terenie urządzenia zawierają PCB czy nie, należy przeprowadzić stosowne analizy. Instytucje posiadające odpowiedni sprzęt i doświadczenie mogą samodzielnie dokonać oznaczenia zawartości PCB w cieczach zgodnie z wymaganiami polskiej normy PN - IEC 997 "Oznaczanie zawartości polichlorowanych pochodnych bifenylu (PCB) w olejach elektroizolacyjnych metodą chromatografii gazowej". Urządzenia zawierające PCB muszą być oznaczone (wg. PN - EN 50195 "Przepisy bezpiecznej eksploatacji całkowicie zamkniętych urządzeń elektrycznych napełnionych askarelami (PCB), lub PN - EN 50225 "Przepisy bezpiecznej eksploatacji całkowicie zamkniętych urządzeń elektrycznych napełnionych olejem, który może być zanieczyszczony askarelami (PCB)) oraz zinwentaryzowane.

Rolą inspektora ochrony środowiska będzie sprawdzenie czy dealer może posiadać urządzenia zawierające PCB i czy należycie z nimi postępuje. W ramach obszaru „PCB” inspektor zażąda informacji/zapyta o następujące zagadnienia:

1. Czy dealer użytkuje instalacje lub urządzenia zawierające lub mogące zawierać PCB?

Jak było wspomniane wcześniej - najczęstszym zastosowaniem olejów i cieczy na bazie PCB było ich wykorzystanie jako dielektryków w urządzeniach elektrycznych takich jak transformatory, kondensatory, czy wyłączniki. Urządzenia takie były produkowane zarówno w Polsce jak i importowane do naszego kraju (w tym również z krajów RWPG). Polskie kondensatory zawierające PCB najczęściej oznaczane były literą "C", chociaż stwierdzano również obecność polichlorowanych bifenyli w kondensatorach o symbolach "KD", "KO"; "PN" (produkcji ZWAR Warszawa).

Nazwa handlowa	Kraj - producent	Nazwa handlowa	Kraj - producent
Aceclor	Belgia	Elemex	USA
Apirolio	Włochy	Eucarel	USA
Aroclor	USA	Fenclor	Włochy
Aroclor	W. Brytania	Hyvol	USA
Arodor	USA	Inerteen	USA
Asbestol	USA	Kanechlor	Japonia
Ascarel	USA	No-Flamol	USA
Bacola 131	USA	Phenoclor	Francja
Chemco	Czechosłowacja	Pyralene	Francja
Chlorextol	USA	Pyranol	USA
Clophen	Niemcy	Pyroclor	W. Brytania
Clorinol	USA	Saf-T-Kuhl	USA
Clorinol	USA	Santotherm	Japonia
Delor	Czechosłowacja	Soviol	ZSRR
Diaclor	USA	Sovol	ZSRR
Dycanol	USA	Sybanol	Japonia

Nazwy handlowe cieczy zawierających PCB – pochodzące spoza Polski

2. Jeśli tak to jakie są to instalacje i urządzenia i ile ich jest?

Patrz wcześniej – obowiązek zinwentaryzowania.

3. Prawidłowość postępowania z odpadami zawierającymi PCB

Ważne: Odpadami mogą być zarówno urządzenia z PCB jak i same substancje w nich występujące - np. askarele. W przypadku urządzeń zawierających PCB można mieć do czynienia z urządzeniami, z których można usunąć (wylać, spuścić) oleje z PCB, jak i z aparatami, z których na drodze prostych operacji mechanicznych nie da się tego uczynić.

Ważne: Do postępowania z odpadami zawierającymi PCB stosuje się przepisy ustawy o odpadach.

Szczególne wytyczne: Wycofane z użytkowania urządzenia i przeznaczone do złomowania należy opróżnić z olejów i innych płynów zawierających PCB. Właściciel urządzenia, który wymienia olej lub inną ciecz zawierającą PCB w urządzeniu lub wycofuje takie urządzenie z eksploatacji, jest zobowiązany do stosowania przy tych operacjach procedur, określonych w normach PN-EN 50195 oraz PN-EN 50225. Aparaty i urządzenia zawierające oleje i inne ciecze powinny być opróżnione, a składniki ciekłe unieszkodliwiane odrębnie. Stałe składniki powinny zostać oczyszczone i następnie rozdzielone na części przydatne do wykorzystania, do składowania i do unieszkodliwienia. Pojemniki na płyny zawierające PCB powinny zapewniać bezpieczeństwo prac ładunkowych i przewozu. Ze względu na oddziaływanie składników tych płynów na niektóre tworzywa sztuczne, pojemniki powinny być wykonane z metalu, a zamknięcia uszczelnione elementami silikonowymi. Ze względu na zagrożenia przy przelewaniu odpadów ciekłych do innych pojemników i zbiorników zaleca się wykonywanie tych operacji szczególnie ostrożnie.

Po usunięciu z urządzeń olejów zawierających PCB należy przeprowadzić proces oczyszczenia (dekontaminacji) przedmiotów zanieczyszczonych PCB, jak np. komór i uzwojeń transformatorów, kondensatorów, siłowników hydraulicznych itp. poprzez przemycie i płukanie rozpuszczalnikiem, który następnie podlega regeneracji. Aparatura elektryczna i inne urządzenia, z których usunięto ciecz zawierającą PCB, mogą bowiem zawierać jeszcze polichlorowane bifenyle w postaci pozostałości cieczy na ściankach wewnętrznych zbiorników, w kanałach obiegu chłodzenia, w uzwojeniach oraz w porach niemetalowych elementów urządzeń, jak np. w izolatorach. Aparatura i urządzenia te wymagają oczyszczenia zarówno w przypadku ich dalszego użytkowania po napełnieniu cieczą nie zawierającą PCB, jak i w przypadku ich demontażu i rozbiórki w celu wykorzystania surowców wtórnych.

Zgodnie z przepisami o odpadach konieczne jest:

- właściwe sklasyfikowanie odpadów PCB (np. grupa oleje i ciecze zawierające PCB lub PCT **13 03 01**, grupa transformatory i kondensatory zawierające PCB lub PCT **16 02 01**)
- prowadzenie karty ewidencji odpadów - zakładanej oddzielnie dla każdego rodzaju urządzeń lub rodzajów materiałów (olejów, innych cieczy) zgodnie z obowiązującą klasyfikacją odpadów. Kartę ewidencji odpadów wypełnia i przechowuje wytwarzający odpad. **Ważne:** (jak było wspomniane w II. Gospodarka odpadami) wytwórcą odpadu może być np. firma przeprowadzająca demontaż urządzenia zawierającego PCB, usuwająca olej lub inną ciecz, której składnikiem jest PCB lub przeprowadzająca inne operacje, w wyniku których powstają odpady PCB. W przypadku gdy firma przeprowadzająca wymienione operacje działa na zlecenie właściciela lub zarządzającego urządzeniami, w umowie może być zawarte wyraźne postanowienie, że powstałe w wyniku przeprowadzonych prac odpady pozostają w dyspozycji zleceńbiorky. W takim przypadku do prowadzenia ewidencji jest zobowiązana firma świadcząca usługę.
- właściwe zabezpieczenie odpadów – m.in. każdy rodzaj odpadów niebezpiecznych powinien być gromadzony i przechowywany oddzielnie w pojemnikach lub urządzeniach magazynowych (wiaty, zbiorniki, zasieki naziemne) w sposób uniemożliwiający ich negatywne oddziaływanie na kolejne operacje wykorzystywania lub unieszkodliwiania, odpady stałe, a więc złomowane urządzenia elektryczne, opakowania po PCB, pojemniki zawierające materiały nasycone PCB oraz odpady ciekłe znajdujące się w pojemnikach powinny zostać zgromadzone w pomieszczeniach (wiatach) dla ochrony przed czynnikami atmosferycznymi.

4. Wykaz podmiotów którym dealer przekazał urządzenia do dekontaminacji lub odpady zawierające PCB do unieszkodliwienia.

Podmiot wpisany w karcie przekazania odpadów (dodatkowo należy posiadać do wglądu umowa na powyższą usługę)

VIII. OPŁATY I SPRAWOZDANIA

Poprzez termin opłaty można ogólnie określić finansowo-prawne środki ochrony środowiska. Art. 272 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska. wymienia następujące finansowo-prawne środki ochrony środowiska:

- **Opłaty za korzystanie ze środowiska**
„Normalne” opłaty za korzystanie ze środowiska (tytułem wspomnianego w podręczniku: wprowadzania gazów lub pyłów do środowiska, wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi).
- **Opłaty podwyższone za korzystanie ze środowiska**
Opłaty podwyższone ponosi każdy podmiot, który nie uzyskał wymaganego pozwolenia lub innej decyzji w zakresie: wprowadzania gazów lub pyłów do środowiska, wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, poboru wód. **Ważne:** Opłaty podwyższone uiszcza się na rachunek urzędu marszałkowskiego właściwego ze względu na miejsce korzystania ze środowiska. Marszałek województwa jest również organem właściwym w sprawach odraczania terminu płatności opłaty podwyższonej. Termin płatności opłaty podwyższonej może zostać odroczonej na wniosek przedsiębiorcy jeżeli realizuje on terminowo przedsięwzięcie mające na celu usunięcie przyczyn ponoszenia podwyższonych opłat. Odroczenie terminu płatności może dotyczyć części lub całości opłaty, a sam termin może być odroczonej wyłącznie na okres niezbędny do zakończenia takiego przedsięwzięcia. **Przykładowo** w przypadku braku wymaganego pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza dealer poniesie opłaty podwyższone o 500% za wprowadzanie do powietrza gazów lub pyłów.
- **Administracyjne kary pieniężne**
Patrz w części „Postępowanie pokontrolne”
- **Podatki i inne daniny publiczne służące celom ochrony środowiska.**

Ewidencja i sprawozdawczość została opisana w ramach przedstawiania poszczególnych obszarów kontroli inspekcji (gospodarowanie odpadami, ochrona powietrza itd.).

Podsumowując: W ramach prowadzonej działalności podmioty zobowiązane są do prowadzenia ewidencji oraz sprawozdawczości w różnych zakresach ochrony środowiska. Ewidencja i sprawozdawczość wykonywana jest na potrzeby:

- obowiązków pomiarowych, związanych z emisją do powietrza, odpadami, gospodarką wodnościekową (Ewidencja wyników pomiarów emisji gazów i pyłów do powietrza, Ewidencja i sprawozdawczość odpadów, Ewidencja korzystanie z wód)
- sporządzania wykazów opłatowych w zakresie gospodarczego korzystania ze środowiska.

Czyli inspektor sprawdzi w szczególności:

- **Potwierdzenie złożenia zbiorczych informacji o zakresie korzystania ze środowiska do Urzędu Marszałkowskiego i WIOŚ**
- **Potwierdzenie wniesienia opłat za korzystanie ze środowiska w kontrolowanym okresie**
- **Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilości odpadów wytworzonych i zebranych (za 3-4 lata poprzednie) oraz o sposobach gospodarowania nimi – w tym potwierdzenie wysłania ww. zestawienia do Urzędu Marszałkowskiego.**

Postępowanie pokontrolne

Jak zostało wspomniane na początku niniejszego podręcznika podstawowym celem kontroli jest wymuszenie na użytkownikach środowiska podejmowania działań, które w konsekwencji mają spowodować zmniejszenie lub wyeliminowanie ich negatywnego wpływu na środowisko.

Ważne: po każdej kontroli inspektor ochrony środowiska jest zobowiązany sporządzić protokół, którego jeden egzemplarz musi doręczyć kierownikowi kontrolowanej jednostki. Do protokołu można wnieść umotywowane zastrzeżenia i uwagi. W razie odmowy podpisania protokołu przez kontrolowany podmiot, inspektor czyni o tym wzmiankę w protokole, a odmawiający podpisu może w terminie 7 dni przedstawić swoje stanowisko na piśmie właściwemu organowi Inspekcji Ochrony Środowiska.

Na podstawie ustaleń kontroli wojewódzki inspektor ochrony środowiska może:

1. **Stwierdzić, że nie występują żadne naruszenia i zakończyć kontrolę.**

2. **Wydać zarządzenie pokontrolne**

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o Inspekcji w przypadku stwierdzenia naruszeń wydaje zarządzenie pokontrolne – w sposób jak najbardziej precyzyjne wskazanie jakich wg organu kontroli podmiot dopuścił się naruszeń. Przykładowo: zarządzenie o podjęciu przez skontrolowany podmiot działania w kierunku uregulowania stanu formalnoprawnego w zakresie wytwarzania odpadów, konieczność wypełniania w sposób rzetelny zbiorczych zestawień o rodzajach i ilości odpadów oraz sposobach gospodarowania nimi (np. uzasadnieniu organ wskazał, iż dane wykazane w zbiorczym zestawieniu danych o odpadach za 2012 r. są niespójne z danymi zawartymi w okazanej kontrolującym ewidencji odpadów – kartach przekazania odpadów itp.).

W zarządzeniu pokontrolnym wskazany jest termin na usunięcie stwierdzonych naruszeń. Kontrolowany podmiot ma obowiązek poinformować Inspekcję, o zakresie podjętych i zrealizowanych działań służących wyeliminowaniu wskazanych naruszeń (termin zostanie wskazany w zarządzeniu).

Dodatkowo inspektor może zażądać od kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej przeprowadzenia postępowania służbowego lub innego przewidzianego prawem postępowania przeciwko osobom winnym dopuszczenia do uchybień i poinformowania go, w określonym terminie, o wynikach tego postępowania i o podjętych działaniach.

Warto wiedzieć: zgodnie z art. 31a. ustawy o Inspekcji. „Kto:

- w wyznaczonym terminie nie informuje organu Inspekcji Ochrony Środowiska o zakresie wykonania zarządzeń pokontrolnych albo o przeprowadzeniu postępowania służbowego lub innego przewidzianego prawem postępowania przeciw osobom winnym dopuszczenia do uchybień,
- niezgodnie z prawdą informuje organ Inspekcji Ochrony Środowiska o wykonaniu zarządzeń pokontrolnych lub przeprowadzeniu postępowania służbowego lub innego przewidzianego prawem,

podlega karze aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny.”

Ważne: Według ugruntowanej linii orzeczniczej sądów administracyjnych zarządzenie pokontrolne inspektora ochrony środowiska podlega zaskarżeniu. Skarga może zostać wniesiona w trybie art. 52 §3 i 53 §2 Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Sądy administracyjne wskazują, że zarządzenie pokontrolne, choć nie jest decyzją lub postanowieniem, to ma charakter publiczny, w sposób władczy rozstrzyga indywidualną sprawę konkretnego podmiotu, nakłada na stronę

określone obowiązki, których niewykonanie zagrożone jest odpowiedzialnością karną. Skarga musi wszakże odpowiadać określonym warunkom formalnym oraz być opłacona.

3. Wydać decyzję administracyjną

Możliwe decyzje:

- Decyzja o wstrzymaniu działalności prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska albo osobę fizyczną, powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi, w zakresie jakim jest to niezbędne dla zapobieżenia pogorszeniu się stanu środowiska – art. 364 ustawy Prawo ochrony środowiska
- Decyzja w przedmiocie wstrzymania oddania do użytku obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji niespełniających wymagań ochrony środowiska
- Decyzja o wstrzymaniu użytkowania instalacji w razie: wprowadzenia przez podmiot korzystający ze środowiska substancji lub energii do środowiska bez wymaganego pozwolenia lub z naruszeniem jego warunków; naruszenia przez podmiot korzystający ze środowiska warunków decyzji określającej wymagania funkcjonowania instalacji wymagającej zgłoszenia – art. 367 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Ważne: Decyzje podlegają normalnym zasadom zaskarżenia jak w każdym postępowaniu administracyjnym, jednakże każdej tej decyzji może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności.

4. Nałożyć administracyjną karę pieniężną

Każdy podmiot korzystający ze środowiska z przekroczeniem lub naruszeniem warunków określonych w pozwoleniu lub innej decyzji ponosi oprócz opłat, administracyjne kary pieniężne.

Nałożona kara może wiązać się z przekroczeniem lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska w zakresie, m.in.:

- ilości lub rodzaju gazów lub pyłów wprowadzanych do powietrza określonych w pozwoleniu na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza;
- ilości ścieków, ich stanu, składu minimalnej procentowej redukcji stężeń substancji w ściekach oraz masy substancji w odprowadzanych ściekach przypadającej na jednostkę masy wykorzystywanego surowca, materiału, paliwa lub wytworzonego produktu określonych w pozwoleniu wodnoprawnym na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;
- rodzaju i sposobu składowania lub magazynowania odpadów określonych w decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska odpadów lub w decyzji określającej miejsce i sposób magazynowania odpadów.

Po stwierdzeniu przekroczenia lub naruszenia, na podstawie kontroli, lub w przypadku gdy podmiot nie prowadzi wymaganych pomiarów wielkości emisji lub prowadzi je jedynie okresowo (a nie przez cały rok kalendarzowy, niepełny wymiar czasowy prowadzonych pomiarów może budzić zastrzeżenia co do wiarygodności pomiarów) inspektor wydaje decyzję ustalającą wymiar **kary bieżącej**. **Czyli:** za okres do ustania przekroczenia lub naruszenia - po stwierdzeniu z urzędu lub na wniosek podmiotu korzystającego ze środowiska, że przekroczenie lub naruszenie ustało, albo za okres do dnia 31 grudnia każdego roku - jeżeli do tego dnia przekroczenie lub naruszenie nie zostało usunięte.

Ważne: Inspektor również stwierdzić przekroczenie lub naruszenie warunków korzystania ze środowiska w sytuacji kiedy uzna przedłożone przez podmiot korzystający ze środowiska pomiary wielkości emisji, do dokonania których jest obowiązany za budzące zastrzeżenia. Np. kiedy uzna za oczywiste, że środki

techniczne mające na celu zapobieganie lub ograniczanie emisji ze względu na ich rodzaj nie mogą zapewnić redukcji stężeń substancji dokumentowanej tymi wynikami.

Wysokość kar administracyjnych określa się najczęściej jako wielokrotność jednostkowych stawek opłat (np. za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza – kara w wysokości 10-krotnej wielkości jednostkowej stawki opłat).

Warto wiedzieć: Górne jednostkowe stawki opłat określa art. 290 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska. Przykładowo wynoszą one odpowiednio:

- 273 zł za 1 kg gazów lub pyłów wprowadzanych do powietrza;
- 175 zł za 1 kg substancji wprowadzanych ze ściekami do wód lub do ziemi.

Jednostkowe stawki opłat regulowane jest rozporządzeniem Rady Ministrów (obecnie obowiązujące to rozporządzenie RM z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska – Dz.U. nr 196, poz. 1217, z późn. zm.). Wysokość stawek określona przez ww. akty podlega z dniem 1 stycznia każdego roku podwyższeniu w stopniu odpowiadającym średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Ważne: Organem właściwym w sprawach płatności administracyjnej kary pieniężnej jest Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska.

Termin płatności kary może zostać odroczone na wniosek przedsiębiorcy), jeżeli realizuje on terminowo przedsięwzięcie mające na celu usunięcie przyczyn ponoszenia podwyższonych opłat. Odroczenie terminu płatności może dotyczyć części lub całości kary, a sam termin może być odroczone wyłącznie na okres niezbędny do realizowania przedsięwzięcia mającego na celu usunięcie przyczyn ponoszenia kary.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska nie wszczyna postępowania w sprawie wymierzenia kary, jeżeli przewidywana jej wysokość **nie przekroczy 800 zł**.

5. Wniosek o odpowiedzialność karną

Odpowiedzialność karna w ochronie środowiska wynika z popełnienia czynów społecznie szkodliwych, zwanych przestępstwami, oraz czynów o małej społecznej szkodliwości, zwanych wykroczeniami. Pierwszą grupę będzie regulować **Kodeks karny** np. niszczenie w znacznych rozmiarach flory i fauny (art. 181 par. 1-3 kk), zanieczyszczanie w znacznym rozmiarze środowiska naturalnego (art. 182 par. 1-2 kk), czy też nielegalne składowanie, przerabianie i transport substancji szkodliwych (art. 183 par. 1-4 kk). Natomiast wykroczenia będzie regulować Kodeks wykroczeń, Prawo ochrony środowiska, oraz inne wskazane w niniejszym podręczniku ustawy środowiskowe np. ustawa o odpadach za wykroczenie uznaje mieszanie różnych odpadów niebezpiecznych między sobą.

W razie jakichkolwiek pytań dotyczących zagadnień poruszanych w przedmiotowym podręczniku prosimy o kontakt ze Związkiem Dealerów Samochodów: r.poradka@zds.org.pl, tel. 667 071 180